

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

April 1978 **1**

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXI., št. 1
april—mali traven 1978

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Izdajateljski svet:

Tone Svetina, predsednik,
Franjo Bulc, Janez Črnač,
Janez Gregori, Gregor Kersnik,
Slavko Korbar, Slavko Kovač,
Franc Poredoš, Anton Simonič,
Peter Soklič, Marijan Šebenik,
Henrik Vadnov.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, urednik in
odgovorni urednik,
Anton Simonič, Henrik Vadnov,
Stane Valentinčič.
Pomočnik urednika: Janko Perat.
LOVEC izide praviloma vsak mesec.
Prva številka letnika izide
v začetku lovskega leta, v aprilu.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
oproščeno prometnega davka.
Ta številka je izšla v 19 000 izvodih
Letni prispevek zveze lovskih druženj
Lovski zvezi Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina za glasilo
Lovec, je po članu 180 din
oz. 223 din po članu, sprejetem v LD
v letu 1978.
Za druge naročnike je letna naročnina
200 din, za inozemstvo 320 din.
Posamezna številka 16 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.
Odpovedi med letom ne upoštevamo.
Vse gradivo za objavo
pošiljajte Uredništvu glasila Lovec,
Zupančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana. Telefon (061) 21-245
in 21-819. Nenaročenih rokopisov
in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 50 din, od 15 do 25 besed
70 din, od 25 do 30 besed 100 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 6 din.
Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Za oglašanje obrtnih in drugih storitev
ali uslug v malih oglasih velja
dvojna cena. Male oglase je treba
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije:
50101-678-47158.

Slika na naslovni strani ovitka:

Rojeva se nov dan — začenja se
novo lovsko leto

Foto Mirko Polajnar, DIANA

Slika na drugi strani ovitka:

Ples v pozdrav mladi vesni

Foto Mirko Hain, DIANA

Narisal **Tine Juvan**,
član LD Jošt
— ZLD Gorenjske.

On je tudi avtor vinjet,
ki jih prvič objavljamo
ob naslovih rubrik v tej
številki

IZ VSEBINE:

Lojze Briški	2	Po jubilejnem letu
Miha Adamič	4	Problem in perspektive ohranjanja vodne perjadi in mokrih biotopov v Sloveniji
Blaž Krže	7	»Snežniški primer«
Franci Strle	9	O nazadovanju notranjske jelenjadi
Franjo Bavec	10	Pomen lovstva za ljudsko obrambo
Franjo Kozelj	11	Lovčeva pot, pesem
Cilka Konečnik	13	Krmila sem jih in izpustila
Peter Vovk	15	Kukavica se je vrnila
Rudi Šimac in Tone Šturm	17	Lovska družina Kobarid je praznovala
Po lovskem svetu:	19	Svetel žarek iz Italije — A. Pajtler
Lovski oprtnik:	20	Predator ali mesojed? — S. Lapuh
	20	K članku »Količinski odstrel srnjadi zadnjih treh let v SR Sloveniji« — C. Štrumbelj
Fotokino klub Diana:	21	Štiriintridesetkrat ista — T. Kočar
Jubilanti:	22	
Lovska organizacija:	23	Trideset let LD Brestanica — A. J.
	25	Program lovskega strelstva v Sloveniji za leto 1978
Mladi pišejo:	26	
V spomin:	26	
Lovska kinologija:	27	Kinologija ZLD Celje v letu 1977 — S. Kovač
	29	Kinološke prireditve ZLD Notranjske v letu 1977 — F. Vidmar
Šaljive:	30	
	31	Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v loviščih lovskih druženj SR Slovenije

Po jubilejnem letu

Lojze Briški

Urednik lovske revije mi je telefoniral, naj napišem uvodnik za prvo številko LOVCA v lovskem letu 1978/79. Rekel sem, da ne utegnem, ker sem preveč zavzet s pripravami za VIII. kongres Zveze komunistov. »Saj vem, saj vem,« je odgovarjal, »vendar prva številka naše revije v novem lovskem letu ne more biti brez uvodnika.« Tako me je prepričal, da napišem nekaj misli.

Posebno priložnost za razmišljanje nam daje minula obletnica slovenske lovske organizacije. Ob njenem proslavljanju smo pregledali sedem desetletij dolgo pot razvoja in ureditve lovstva ter lovske organizacije v Sloveniji. Pri tem je za današnji čas, za današnjo rabo pomembno zlasti sporočilo naše desetletja dolge tradicije. Ugotovili smo, kako visoko raven odnosa do divjadi, urejenosti lovstva in lovišč ter lovske kulture smo dosegli v vsem tem času. Naslednje pomembno obeležje lanskih proslav pa se kaže v ugotovitvi in opredelitvi vloge in pomena lovske organizacije za včerajšnji, današnji in jutrišnji razvoj lovstva na Sloven-

skem. Ne samo znotraj lovske organizacije, ampak tudi v širši javnosti je bil ustrezno poudarjen delež, ki ga ima slovenska lovska organizacija za napreden razvoj lovstva v naši ožji in tudi širši domovini. Takšna vloga naše organizacije, hiter razvoj in razširitev lovske dejavnosti so posebej vidni v povojnem obdobju, se pravi v pogojih socialističnega samoupravljanja.

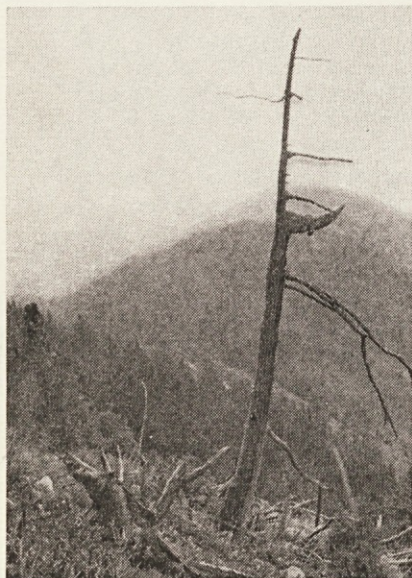
Seveda teh sedemdeset let in njihovo proslavljanje ne pomeni zgolj naše afirmacije. Še kako so pred nami tudi obveznosti, ki jih nalaga nadaljevanje dosedanjega razvoja in ki izhajajo iz naše skupno dogovorjene odgovornosti za varstvo in gojitev divjadi. Navzlic doseženim uspehom si ne moremo privoščiti premora, kaj šele stagnacije. Želimo, da bi šli tudi v bodoče v korak s splošnim družbenim razvojem in napredkom. To pa lahko zagotovimo le z nadaljnjim družbenim uveljavljanjem lovske organizacije na vseh ravneh — v krajevni skupnosti, občini in republiki — z njeno na samoupravnih načelih zgrajeno povezanostjo in trdnostjo, z jasno usmeritvijo in stalno aktivnostjo. Takšna so naša sedanja in dolgoročna hotenja. Iz njih pa naj izluščimo nekaj poglobitvenih vprašanj, ki jim moramo kot neodločljivim nalogam nameniti vso pozornost v letošnjem lovskem letu.

Uresničevanju novega zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč smo že doslej posvečali veliko pozornost, pridobili smo prve izkušnje, pokažemo pa lahko tudi že nekaj uspehov. Toda glavni in težavnejši del nalog je še pred nami. Pri tem mislim zlasti na lovskogojitvena območja, katerih delo bi moralo zaživeti v tem letu. Znano je, da so po načelih novega zakona lovskogojitvena območja tista družbena vozlišča, v katerih naj bi se subjekti, ki so zainteresirani za gospodarjenje s prostorom,

dogovarjali in sporazumevali o ukrepih za zagotavljanje kar najbolj naravnega ravnotežja med rastlinskimi in živalskimi svetom na določenem območju. Dogovori in odločitve v območjih bodo pomembno vplivale na ukrepe in posege družbenih, gospodarskih in društvenih dejavnikov v prostoru in s tem na boljše ali slabše pogoje za varstvo, gojitev in zaščito divjadi. Seveda delo v lovskogojitvenih območjih ni odvisno samo od lovskih organizacij, četudi prav nje čakajo največji napor, tako glede vsebinskih kakor tudi organizacijskih nalog območja. Uspešnost dela v območju bo v marsičem odvisna od tega, če in koliko bomo uspeli angažirati vse druge družbene in gospodarske subjekte, katerih interes se povezuje z delom lovske organizacije. Lovskogojitvena območja postajajo torej sestavni del nalog in obveznosti lovske organizacije. Z njimi se v ničemer ne zmanjšuje pomen in odgovornost vseh številnih doslej izvajanih in zastavljenih akcij, s katerimi lovske organizacije izboljšujejo pogoje za življenje divjadi in upravljanje lovišč. Dogovori v območjih naj bi z uveljavljanjem skupnih ukrepov skrb v tej smeri še izboljšali. Prav zaradi tega postavljamo delo v območjih v ospredje letošnjih nalog.

Za nadaljnji razvoj lovstva je treba poudariti pomen stalnega preseganja ozko v meje lovske družine zaprtih pogledov in interesov, pri tem pa ima lovska organizacija v širšem smislu važno vlogo. Več kot na dlani je — to potrjujejo tudi vse naše dosedanje izkušnje — da je mogoče vrsto vprašanj v razvoju lovstva uspešno reševati le s tvorinim sodelovanjem lovske kolektive v ožjih in širših območjih. Seveda mora takšno sodelovanje temeljiti na skupnih interesih in potrebah, ki jih je treba oblikovati v demokratični razpravi in z odločujočim vplivom temeljnih lovske organizacije.

Stari znanec v lovišču Foto J. Meglič

Svetlobe in sence aprilskega jutra

Foto J. Papež

cij — lovskih družin. Prav s tem namenom in v skladu z naravo samoupravnega razvoja naše družbe smo se pred dvema letoma odločili za uvedbo delegatskega sistema. Dosedanje izkušnje delegatskih skupščin zvez lovskih družin (ZLD) in skupščine Lovske zveze Slovenije (LZS) so ugodne. Doslej so bile vse skupščine sklepčne, razprave na njih pa preudarne in z veliko mero odgovornosti za urejanje skupnih vprašanj, izvajanje skupnih nalog in financiranje skupnih programov. Skratka, prve izkušnje delegatskega sistema so zelo dobre, moramo jih pa še razviti in obogatiti. Zavzeto in stalno si moramo prizadevati, da bomo delegatske odnose razvili do stopnje, kjer se bo povsem izrazila volja lovskih družin pri vseh skupnih odločitvah. Razlogov za takšno usmeritev je dovolj in na njej bomo tudi odločno vztrajali.

Že dalj časa pa se zdi, da brez pravega haska potekajo bolj ali manj zavzete razprave o razvoju lovske kinologije. Na tem mestu nimam namena ugotavljati vzrokov za stopicanje na mestu. Želim le pouda-

riti, da aktivnost lovske kinologije — z izjemo zgolj ljubiteljske dejavnosti — ni sama sebi namen. Dejavnost lovske kinologije mora biti vpeta v interese lovskih družin in njihovih nalog pri upravljanju lovišč. To je tudi razlog, da lovci združujejo sredstva za potrebe lovske kinologije in da se v te namene uporablja tudi del prihodka od upravljanja lovišč. Lovci kinologi bi morali v okviru Kinološke zveze Slovenije in ob pomoči lovske organizacije razviti take organizacijske in vsebinske oblike aktivnosti, ki bodo zagotavljale vsestranski napredek lovske kinologije na eni ter uveljavljanje interesov lovske organizacije na drugi strani. Pri tem se je nujno treba posloviti od nekatereh že preživelih navad in pogledov iz preteklosti, ki imajo malo ali nič skupnega s potrebami današnjega časa. V tem smislu se bomo morali za razvoj lovske kinologije angažirati tudi v lovski organizaciji.

Kot doslej tudi v prihodnje lovske organizacije ne bodo mogle uspešno delovati brez tesne povezanosti z družbenopolitičnimi organizacija-

mi in brez vključevanja v naš celoten družbenopolitični sistem in organizem. Na ta način si pridobimo družbeno veljavo in prispevamo k splošnemu družbenemu napredku. Tako tudi zagotavljamo uspešno uresničevanje nalog, ki jih imajo lovske organizacije. Na ta način smo in bomo ostali — kakor smo bili v preteklih sedemdesetih letih — sestavni del naporov za napreden razvoj naše družbe. Zato se bomo še nadalje vključevali v družbeno, politično in samoupravno aktivnost kraja, kjer delamo in živimo. Še posebej pa bi morali našo aktivnost razširiti v smeri večje aktivnosti in konkretizacije sprejetih programov o uresničevanju družbene samozaščite in zasnov splošnega ljudskega odpora.

Prepričan sem, da bomo tudi v letu, ki je pred nami, uspešni pri uresničevanju teh in drugih nalog naše organizacije. Vemo, kaj smo dosegli, vemo, kaj hočemo, zavedamo se problemov in pomanjkljivosti, smo dobro organizirani, imamo voljo in znanje. Mar ni v tem dovolj razlogov za optimizem.

Problem in perspektive ohranjanja vodne perjadi in mokrih biotopov v Sloveniji

Miha Adamič, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani, odsek za lovstvo

Referat, ki ga je imel avtor Miha Adamič na 26. medpokrajinski konferenci v Vidmu v Italiji, 26. novembra 1977.

Uredništvo

UVOD

Velika pestrost in bogastvo ptičje favne sta že v daljni preteklosti zbujala človekovo pozornost. To njegovo zanimanje se je v razvojnih obdobjih človeštva kazalo različno. Mnoge ptičje vrste je v tisočletjih udomačil, veliko ptic polovil zaradi okusnega mesa, lepega perja ali zgolj iz lovskega veselja, mnogim vrstam pa je zaradi prepričanja o njihovi škodljivosti napovedal uničenje. Ti odnosi so se z razvojem človeške družbe krepili ter se globoko zakoreninjeni ohranili do sedanjega časa.

Neposrednemu človekovemu vplivu na ptičjo favno, ki ga na kratko označimo s pojmom *lov*, se je v novejšem obdobju pridružil še posreden vpliv, ki pa je mnogo obsežnejši in nevarnejši. To so spremembe v okolju, ki jih prinašajo urbanizacija obširnih, prvotno naseljenih območij, melioracije velikih mokrih biotopov, spremembe v načinu izrabe kmetijskih zemljišč, industrializacija, množična rekreacija in podobno. Oba, neposredni in posredni človekov vpliv, sta skupaj povzročila, da so se populacije večine ptičjih vrst pričele krčiti, mnoge pa so povsem izginile. Problem izginjanja oziroma upadanja populacij ptičev seveda ni ostal neopazen. Proti koncu 19. stoletja so se v javnosti pojavila prva resna opozorila vodilnih ornitologov in lovske strokovnjakov tedanje dobe. Največ opozoril se je nanašalo na problem izginjanja mnogih selivskih

vrst, ki so zaradi posebnega načina življenja najbolj izpostavljene vsem negativnim vplivom, ki spremljajo človekovo poseganje v naravo.

Evropsko lovstvo tedanje dobe je skušalo preprečevati oziroma blažiti pojave izginjanja mnogih vrst perjadi, vendar zgolj s sestavljanjem seznamov tistih vrst, ki jih je treba zaradi ogroženosti trajno zaščititi, ali lov nanje čimbolj omejiti, torej po poti *pasivnega ohranjanja*.

Šele neuspešnost tovrstne oblike ohranjanja divjadi je rodila spoznanje, da življenja ni mogoče ločiti od okolja, v katerem to poteka. Ta misel je počasi prodrla tudi v sodobno lovstvo, s čimer je le-to dobilo značaj dejavnosti, usmerjene v zaščito okolja in ohranjanja favne kot sestavnega dela narave.

V odnosu do divjadi je sodobno lovstvo torej sprejelo načelo *aktivnega ohranjanja*, ki se je še posebej izkazalo v naporih za ohranjanje pernatih divjadi. Zaradi specifičnega načina reprodukcije so ptiči brez izjeme življenjsko odvisni od stopnje ohranjenosti okolja, saj le v ohranjenem okolju najdejo dovolj zavarovana mesta za uspešno gnezditve. Večje spremembe pa vsekakor najmočneje prizadevajo selivske vrste ptičev, ki so, razen od sprememb v območju gnezditve, skoraj enako odvisne od morebitnih sprememb okolja v zimovališčih in preletnih območjih. Njihov obstoj je torej ozko povezan s stopnjo ohranjenosti okolja v vseh treh geografskih predelih, v katerih se odvija letni življenjski cikel selivskih vrst, in ki so lahko medsebojno oddaljeni tudi več tisoč kilometrov.

Zaradi te značilnosti je problem ohranjanja selivskih vrst prerasel ozke okvire državnih mej.

Tega se vse bolj zavedajo tudi lovci v Sloveniji ter drugih jugoslovanskih republikah.

I. Vodna perjad kot lovna divjad v Sloveniji

Vodna perjad v Sloveniji ne predstavlja številčno pomembne divjadi. Tako je bilo v obdobju zadnjih 5 let (1971/72 do 1975/76) v Sloveniji uplenjene skupaj le 40 050 te divjadi, kar bi letno predstavljalo okroglo 8010. Odstrel po posameznih letih je prikazan v tabeli 1.

Za primerjavo naj služijo števila o odstrelu divjadi nekaterih vrst v enakem obdobju (po podatkih Lovske zveze Slovenije), torej v letih od 1971 do 1975:

Tabela 2 Odstrel razne divjadi v SRS

Vrsta divjadi	Odstrel 1971—1975	Povprečno na leto
srnjad	79 557	15 911
jelenjad	7 159	1 431
divji prašič	3 937	787
gams	6 205	1 241
poljski zajec	128 328	25 665
poljska jerebica	40 537	8 107
fazan	336 724	67 334
lisica	44 831	8 966

Kako je številčno nepomemben odstrel vodne perjadi v Sloveniji tudi nasproti odstrelu v drugih evropskih deželah, je razvidno iz tabele 3, v kateri sem uporabil (nepopolne) podatke, ki jih je International Waterfowl Research Bureau (JWRB) zbral z anketo o lovu vodne perjadi v Evropi, v sezoni 1969/70 (Proceedings of the Symposium Rational Use of Waterfowl Resources, Brno 1972).

Tabela 1 Odstrel vodne in obvodne perjadi v SR Sloveniji

Leto	1971	1972	1973	1974	1975	Skupaj
Odstrel	8211	8228	8096	6732	8783	40 050

Podatki v tabeli 3 so zaradi možne primerjave preračunani na 100 km² površine posamezne dežele.

Po deležu posameznih vrst v skupnem odstrelu vodne perjadi v Sloveniji prednjačijo race z ok. 80 % (v Evropi ok. 74 %), od teh pa je na prvem mestu mlakarica (*Anas platyrhynchos*). V petletnem obdobju je bilo skupno uplenjenih 26 162 mlakaric ter le 5981 rac drugih vrst. Od teh so po pogostnosti zastopane predvsem:

regeljc (*Anas querquedula*), kreheljc (*Anas crecca*), navadna žvižgavka (*Anas penelope*), čopasta črnica (*Aythya fuligula*), rjavoglavka (*Aythya nyroca*), sivka (*Aythya ferina*), zvonec (*Bucephala clangula*).

Velikih kljunačev (*Scolopax rusticola*) je bilo odstreljenih 5312, drugih kljunačev 2470, gosi (*Anser* sp.) pa le 125.

Sama struktura odstrela vodne in obvodne perjadi v Sloveniji se je v zadnjih 5 letih, v primerjavi z obdobjem od 1967 do 1970, nekoliko spremenila (glej tabelo 4).

Iz tabele 4 je očiten porast deleža mlakarice v skupnem odstrelu, medtem ko je delež perjadi drugih vrst upadel.

Tabela 3 Odstrel vodne perjadi v lov. letu 1969/70

Država	Odstr. na 100 km ²	Odstr. na 1 lovca
Danska	2278,4	8,2
SZ (brez sev. dela)	507,7	24,3
Poljska	243,5	22,4
ZRN	149,6	1,8
SZ (sev. del)	138,1	16,2
Turčija	128,1	25,0
ČSSR	110,9	3,4
Španija	79,3	6,2
Finska	71,8	1,9
Madžarska	71,0	3,9
Avstrija	55,8	0,7
Bolgarija	49,1	1,0
Slovenija	39,5	0,5

Vetrič riše črte, mlakarica pa brazdo na vodnem zrcalu

Foto J. Černač

To spremembo pogojujeta predvsem dva razloga. Po podpisu Pariške konvencije, Jugoslavija je to storila leta 1973, smo v Sloveniji sprejeli dogovor o skrajšanju lovne dobe na vodno perjad; po tem dogovoru je bila lovna doba predvidena le do 15. januarja. To je lansko leto sprejeti Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč tudi uzakonil. S tem se je avtomatično zmanjšal pritisk na ptice tistih vrst, ki se pri nas pojavljajo v večjem številu šele spomladi, kot npr. race drugih vrst, veliki kljunač in drugi kljunači, kar je razvidno tudi iz zmanjšanja deleža teh vrst v skupnem odstrelu.

Po drugi strani pa so se po letu 1972 številne lovske družine pričele zanimati za gojitev mlakaric (*Anas platyrhynchos*) v »polprirodnih pogojih«. Kljub temu, da je bilo že pred letom 1970 nekaj poskusov naseljevanja mlakaric iz umetne vzreje v lovišče, pa predstavlja dejansko prelomnico v tem pogledu šele leto 1971. Tega leta je uprava gojitvenega lovišča LZS »Ljubljanski vrh« v Bistri pri Vrhniki pričela s poskusno vzrejo mlakaric. Izredno dobri začetni uspehi so spodbudili

tudi številne lovske družine, da so pričele z naseljevanjem mlakaric v lovišču. Tako je bilo v obdobju od leta 1972 do konca leta 1976 v naravo izpuščenih nekaj manj kot 5800 mlakaric.

Ker je bilo med lovci, kot je to običajno pri vseh novo osvojenih načelih gojitve divjadi, tudi ob pričetku gojitve mlakaric v polprirodnih pogojih izrečenih mnogo dvomov in predvidevanj o neuspehu pričetne akcije, smo, zaradi lažje spremljave nadaljnje »usode«, 2700 mlakaric obročkali. Z zbiranjem podatkov o odstreljenih obročkanih mlakaricah — te smatramo kot vzorec populacije mlakaric iz umetne vzreje — smo ugotovili, da je bila večina mlakaric uplenjena v bližini kraja naselitve (kar 86 %), da race iz umetne zreje v naravi redno gnezdijo, uspešnost gnezditve pa je seveda odvisna od gnezdilnih pogojev v okolici mesta naselitve.

Ugotovili smo tudi, da se majhen del mlakaric iz umetne zreje priključi racam, ki ob selitvah v smeri severovzhod — spomladi in jugozahod — jeseni preletavajo Slovenijo. Absolutni daljinski rekord med »emigranti« je dosegla mlakarica,

Tabela 4 Odstrel vodne in obvodne perjadi v SR Sloveniji

Obdobje	Mlakarica	Druge race	Veliki kljunač	Drugi kljunači	Gosi	E	Popr. let. odstrel
1967—1970 (v %)	43,9	21,6	24,7	8,9	0,9	100,0	9133
1971—1975 (v %)	65,3	14,9	13,3	6,1	0,4	100,0	8010

Tabela 5 Odstrel vodne perjadi po ZLD in OZD

Lovska organizacija	Popr. odstr. na 100 km ²
Fazan, Beltinci	681
ZLD Koper	243
ZLD Ljutomer	127
ZLD Prekmurje	77
ZLD Ptuj	69
ZLD Postojna	67
ZLD Posavje	49
ZLD Maribor	46
ZLD Ljubljana	41
ZLD G. Radgona	41
ZLD Notranjska	38
ZLD Novo mesto	24
Kompas, Petrovci	22
Ljubljanski vrh	16
ZLD Gorenjske	15
ZLD Celje	10
Kozorog, Kamnik	10
SR Slovenija popr.	39,5

uplenjena 1400 km proč od mesta naselitve, v bližini Kijeva v Sovjetski zvezi.

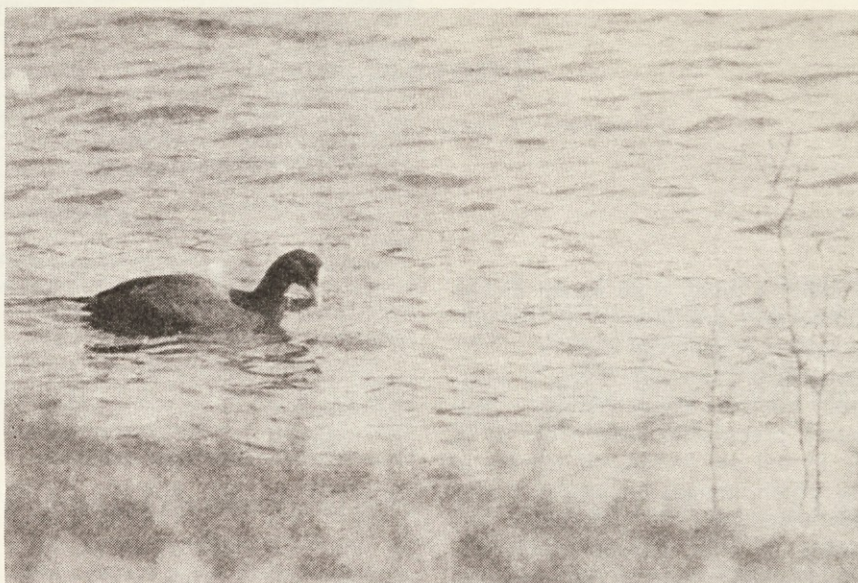
Na posvetu, ki ga je februarja 1975 sklical strokovni sekretariat Lovski zveze Slovenije, smo se podrobno dogovorili o možnostih in perspektivah gojitve mlakaric v Sloveniji ter določili režim lova in gospodarjenja s to divjadjo.

Višina odstrela vodne perjadi znotraj posameznih območij Slovenije je v tesni povezavi s stopnjo ohranjenosti življenjskega okolja te divjadi oz. od površine in prostorske razporeditve mokrih biotopov. Tako po odstrelu prednjačijo lovišča v Pomurju, Podravju ter območju Koprškega zaliva.

Za primerjavo k tabeli 3 o odstrelu vodne perjadi v nekaterih evropskih deželah navajamo podatke o povprečnem letnem odstrelu vodne perjadi po posameznih Zvezah lovskih družin in OZD za gojitev divjadi. Podatki so, enako kot v tabeli o odstrelu v Evropi, preračunani na površino 100 km² (tabela 5).

II. Vodna perjad v lovski zakonodaji

Kljub temu, da vodna perjad v Sloveniji ni številčno pomembna divjad, pa ji lovski zakonodaja in lovci posvečajo veliko pozornost. Ko je

Vodna kokoška črne barve in z belo liso na čelu je — črna liska Foto K. Mlinar

Jugoslavija ratificirala Pariško konvencijo o varstvu ptic, je bilo v Sloveniji praktično rešeno pereče vprašanje prilagajanja lovne dobe na vodno perjad selivskih vrst njihovem biološkemu ritmu. S tem mislim na vprašanje odprave spomladanskega lova, ki po mnenju poznavalcev selivske populacije ne le številčno, temveč tudi biološko ogroža. Med spomladanskim lovom namreč padajo nosilci populacij, najodpornейše živali, ki jim je uspelo preživeti napore jesenske selitve, nevarnosti v zimovališčih in večji del spomladanske poti proti gnezdiščem. Za to kvaliteto v odnosu do selivske perjadi se danes v večjem delu Evrope še vedno, v glavnem brezuspešno, borijo.

Za primerjavo navajam dolžino lovnih dob po Zakonu o lovstvu iz leta 1966 in Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976 (tabela 6).

Poleg same dolžine in koledarske spremembe lovnih dob se je z novim zakonom iz leta 1976 bistveno zmanjšal tudi seznam vrst vodne perjadi, na katere je lov dovoljen. Sedaj je v Sloveniji dovoljeno loviti vsega skupaj le vodno in obvodno perjad sedmih vrst:

mlakarico (*Anas platyrhynchos*), regeljca (*Anas querquedula*), kreheljca (*Anas crecca*), njivsko gos (*Anser fabalis*), velikega kljunača (*Scolopax rusticola*), kozico (*Gallinago gallinago*) in črno lisko (*Fulica atra*).

Velik pomen, ki ga lovci pripisujejo ukrepi za ohranjanje selivske vodne in obvodne perjadi, ni le slovenska posebnost, pač pa je prisotna v vsej Jugoslaviji. Najbolj prepričljiv dokaz za to je najnovejši dokument, s katerim so jugoslovanski lovci po samoupravnih poti

Tabela 6 Lovne dobe od 1966 do 1976 in od 1976 dalje v SR Sloveniji

Divjad	Lovna doba 1966	Dni	Lovna doba 1976	Dni
mlakarica	1. 8.—28. 2.	212	15. 8.—15. 1.	153
druge race	1. 9.—31. 3.	243	15. 8.—15. 1.	153
gosi	1. 8.—31. 3.	243	1. 9.—15. 1.	137
veliki kljunač	1. 8.—15. 4.	258	1. 8.—15. 1.	168
drugi kljunači	1. 8.—15. 4.	258	1. 8.—15. 1.	168
vodne kokoške	1. 8.—31. 12.	153	15. 8.—15. 1.	153

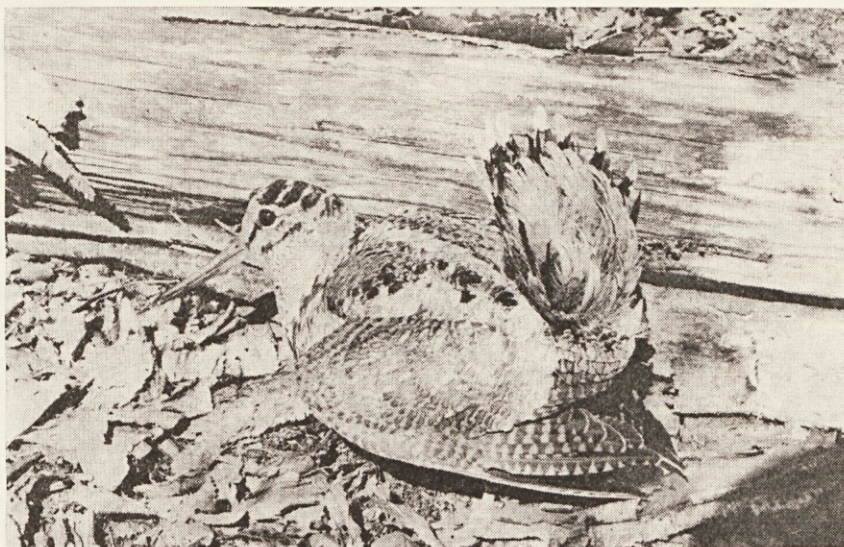
sprejeli vsa tista načela, ki skupaj tvorijo garancijo za bodočnost selivske perjadi. To je 10. marca 1977 podpisani **Samoupravni sporazum o usklajevanju lova in ohranitvi ptic selivk ter nekaterih drugih ogroženih vrst lovne perjadi.**

Kot osnova zanj so bila uporabljena načela Mednarodne konvencije o varstvu ptic ter priporočila Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), v katerem jugoslovanska delegacij zelo aktivno sodeluje.

Posebej bi na tem mestu želel opozoriti na vrednost selivskih vrst kot dobrine mednarodnega pomena. S tem sprejemamo osnovno načelo ohranjanja te živalske skupine — koordinacije ukrepov v celotnem življenjskem območju. To pa z drugimi besedami pomeni podreditev interesov posamezne države skupnemu cilju.

V Sporazumu so med drugim predvideni tudi naslednji ukrepi:

- skrajšanje lovne dobe na vse vrste na največ 7 mesecev, od 1. avgusta do konca februarja, s čimer je v celotnem jugoslovanskem območju avtomatično odpravljen spomladanski lov na selivce;
- predhodno planiranje vsakoletnega odstrela perjadi pomembnejših lovnih vrst, s čimer je selivski perjadi podeljen enakopraven status nasproti drugi divjadi;
- obvezno zbiranje statističnih podatkov o odstrelu, ki ga koordinira Lovska zveza Jugoslavije;
- uveljavljanje ukrepov za omejevanje odstrela, s katerimi je v posebnih primerih predvideno omejevanje plena po lovcu, omejevanje števila lovnih dni in popolna prepoved lova;
- ustanavljanje rezervatov v okviru večjih mokrih biotopov, kjer bo lov v celoti prepovedan;
- sodelovanje lovcev z zavodi za varstvo narave in človekovega življenjskega okolja pri zavarovanju in ohranjanju pomembnejših mokrih biotopov;

Veliki kljunač ali sloka ob paritvi razkazuje svoje »čare«

Foto L. Studinka

— spodbujanje in podpiranje raziskovalnega dela v zvezi s problemom ohranitve mokrih biotopov in selivske perjadi;

— propagandno-vzgojno delovanje v najširših krogih javnosti idr.

Seveda je uspeh v Sporazumu predvidenih ukrepov povezan s tem,

kako in v kolikšni meri jih bodo, poleg lovcev, pripravljeni upoštevati drugi dejavniki, s katerimi se srečujemo na območju vodnega in obvodnega prostora in od katerih je bodočnost vodne perjadi dejansko vsaj toliko odvisna kakor od lovcev.

(Nadaljevanje in konec
v majski številki)

»Snežniški primer«

Blaž Krže

V četrtek, 19. januarja 1978, je bil na sedežu gojitvenega lovišča Jelen-Snežnik v Kozariščah pri Starem trgu razgovor širšega kroga strokovnjakov, zastopnikov lovstva in gozdarstva o usklajevanju interesov med lovstvom in gozdarstvom oz. odnosa med divjadjo in okoljem na širšem snežniško-javorniškem masivu, to je v notranjskem lovsko-gojitvenem območju. Poleg vodilnih delavcev Gozdnega gospodarstva Postojna in lovišča Jelen-Snežnik so se razgovora udeležili:

- ing. Milovan Zidar, republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, s sodelavci;
- Lojze Briški, predsednik skupščine LZS;
- Rado Pehaček, predsednik IO LZS;
- prof. dr. Stane Valentinčič, pred-

stojnik Inštituta za zoohigieno in patologijo divjih živali veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani;

— predstavniki: ZLD Postojna in ZLD Notranjske, območne samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo in lesno industrijo ter Skupščine občine Cerknica.

Znano je, da sta se na tem področju tako gozdarstvo kot lovstvo znašla v težkem položaju, tudi zaradi tega, ker navzočnost divjadi nekaterih vrst, zlasti jelenjadi, onemogoča naravno in tudi umetno pomlajevanje gozda, v katerem je gozdarstvo dolga leta, lahko rečemo sistematično, iztrebljalo vse za divjad pomembne drevesne, še zlasti pa grmovne vrste. Zraven tega se gozdarstvo na tem območju otepa tudi z dediščino monokulturnega gospodarjenja z gozdom, ki izvira

Obrana jelka, podrta za zimsko prehrano divjadi

Foto B. Galjot

še iz preteklega stoletja, kar nastali položaj še bolj otežkoča. Zmanjševanje načrtovanega letnega poseka pa ogroža zadovoljivo preskrbo lesne industrije, ki ima na tem področju pomemben delež pri zaposlitvi in ustvarjanju pretežnega dela družbenega proizvoda. Skratka, gre za splet bioloških, ekonomskih, socialnih in iz tega izhajajočih družbenopolitičnih dejavnikov, ki za razrešitev vsekakor zahtevajo odločne ukrepe.

Notranjsko lovskogojitveno območje, ki zajema lovišča ZLD Notranjske in delno ZLD Postojna ter lovišče Jelen-Snežnik, s skupno površino okrog 100 000 ha, je zaživelo že pred tremi leti oz. takrat, ko je bilo gojitveno lovišče Jelen-Snežnik pripojeno kot TOZD h GG Postojna. Takrat so od besed prešli k dejanjem, katerih glavni namen je bil zmanjšati »preštevilnost jelenjadi« in s tem ustvariti enega izmed pogojev za rehabilitacijo močno načetega naravnega okolja ter omogočiti naravno pomlajevanje gozda. Vendar pa je že takrat več strokovnjakov ugotovilo, da je divjad le tretji ali četrti zaporedni vzrok za tako kritično stanje pri gospodarjenju z gozdovi na tem področju.

Znatno količinsko povečanje odstrela jelenjadi, hkrati z dosledno in pravilno strukturno porazdelitvijo, je v zadnjih letih nekako uspevalo, a je zbudilo tudi različne reakcije, celo nekaj ekstremnih, s strani nekaterih lovskih organizacij in posameznikov tega in tudi širšega slo-

venskega prostora. Več kot očitno je, da je bil osnovni cilj teh ukrepov močno zmanjšati število jelenjadi. Lovstvo je kljub nekaterim odporom pokazalo svojo zrelost in pripravljenost pri vzpostavljanju porušenega naravnega ravnotežja z občutnim zmanjšanjem staleža jelenjadi. Svojo usmerjenost k naravnemu gospodarjenju je celotno slovensko lovstvo vsekakor potrdilo tudi s ponovno naselitvijo risa, z zaščito volka in ohranitvijo medveda.

Hkrati smo dolžni povedati, da je bilo vloženega razmeroma veliko sredstev v biotehnična dela, kar pa je še vedno premalo. V tej smeri in ob upoštevanju širših družbenih interesov je to akcijo vsekakor potrebno podpirati in jo nadaljevati, pod pogojem da tudi konkretizira in dinamizira svojo večkrat poudarjeno pripravljenost (osnovanje in presekavanje grmišč, sprememba pridelovalnega programa drevesnic — listavcev, zmanjšanje števila sadik na enoto površine, upoštevanje potreb divjadi pri gradnji gozdnih cest itd.).

Na omenjenem območju in tudi drugod po Sloveniji so še vedno prisotna mnjenja in stališča, da je gozdarstvo nad lovstvom oziroma da je lovstvo podrejenega pomena. Omenim naj samo poizkus predpisovati višino odstrela srnjadi na enoto površine. Splošnega družbenega interesa pa vsekakor ne moremo meriti le z golimi ekonomskimi računi, še zlasti ne v gozdarstvu, saj gozd ne bi smel pomeniti

zgolj kubikov lesa, temveč mnogo več.

V nadaljevanju razprave je prišlo do skupnega spoznanja, da ni mogoča gola primerjava npr. telesne teže in teže rogovja jelenov, uplenjenih v prejšnjem stoletju, s telesno težo in težo rogovja jelenov, odstreljenih v povojnem času, če hkrati ne upoštevamo bistvenih sprememb, ki so v tem časovnem razdobju nastale.

Znano je, da se jelenjad v Sloveniji bolj prostorsko kakor številčno širi, da pa je »piramida celotne populacije jelenjadi v Sloveniji obglavljena«, saj še vedno nismo uspeli zagotoviti pogojev za trofejno dozorevanje jelena, kar je končno eden izmed pomembnih ciljev gojitve.

»Snežniškega primera« z njegovimi bolečimi represivnimi ukrepi v škodo divjadi in lovstva torej ne gre jemati kot bodoči slovenski model, pač pa kot opozorilo pred posledicami neusklajenosti razvojne politike med gozdarstvom in lovstvom. Številčnost divjadi nasploh, v vsem slovenskem prostoru, mora izhajati iz dinamičnega samoupravnega kompromisa med interesi vseh souporabnikov prostora; le tak more biti širši družbeni interes. Zaradi tega je potrebno vsako lovskogojitveno območje opredeliti kot pomemben samoupravni mehanizem naše družbe, kjer bi se nenehno morali usklajevati in dopolnjevati interesi vseh dejavnikov, ki vplivajo na pogoje za ohranitev narave in divjadi sedaj in v bodoče.

Popravek

V članku »Gamsje garje se širijo«, Lovc, št. 12/78, je na 435. strani, v 3. stolpcu, 49. vrsti, pravilno: 5%, ne pa 50%; na 436. strani, v 3. stolpcu, 28. vrsti, pa je pravilno: 59%, ne pa 45,4%.

Uredništvo

O nazadovanju notranjske jelenjadi

Franci Strle

V zborniku »Notranjski listi 1«, str. 223, ki je nedavno izšel v počastitev petstoletnice mesta Loža, je inž. Anton Simonič objavil zelo zanimiv in pregleden opis lovstva v Loški dolini. V prvem delu te razprave zbuja posebno pozornost priznanje, da »snežniško-javorniške gozdove danes po pravici imenujemo zibelko slovenske jelenjadi«. Točna je tudi ugotovitev, da je »Notranjska s svojimi razsežnimi gozdovi in med njimi vrinjenimi lazi tipično okolje za veliko divjad«. Poleg teh in drugih nespornih ugotovitev pa so v razpravi tudi navedbe, ki jim ni mogoče popolnoma pritrditi.

Zdi se mi potrebno seznaniti širše lovsko občinstvo s spornimi trditvami in jih tako posredovati v pretres. V ta namen navajam dobesedno večji del prvega, ves drugi in tretji odstavek na 227. strani:

»Dolgoletno gospodarjenje z edinim ciljem, nenehno dvigati številčnost jelenjadi in srnjadi, ne oziraje se pri tem na zmogljivosti okolja za njuno preživljanje, je končno privedlo v slepo ulico. Da nekdanj nad 30 kg težki srnjaki sedaj tehtajo komaj okrog 16 kg, smo že omenili. Še hujše posledice pa je tako gospodarjenje imelo za jelenjad. Primerjava podatkov o kakovosti jelenov (po telesni teži in teži rogovja), uplenjenih v letih od 1910 do 1940 v nekdanjem graščinskem lovišču Snežniku, s podatki o kakovosti jelenov, uplenjenih po vojni v gojitvenem lovišču Snežnik, kaže, kako je razvoj jelenov močno nazadoval. Jelenjad pa danes ni slabša samo v primerjavi s predvojno. Primerjava podatkov iz let od 1963 do 1969 s podatki o jelenih, uplenjenih v letih od 1970 do 1975, kaže, da je nazadovanje razvoja napredovalo tudi v tem zadnjem obdobju.

V času od leta 1910 do 1940 je nad 180 kg tehtalo kar 85 % uplenjenih jelenov. V času od leta 1963 do 1969 nad 180 kg težkih jelenov sploh ni bilo več, pač pa jih je 65,1 % tehtalo pod 130 kg. V letih

od 1970 do 1975 pa je tehtalo pod 130 kg že 76,5 % uplenjenih jelenov. V razdobju od 1910 do 1940 je 65,5 % uplenjenih jelenov imelo rogovje nad 6,0 kg težko in samo 20,8 % težko pod 4,0 kg. V razdobju od leta 1963 do 1969 je nad 6,0 kg težko rogovje imelo 13,8 % in pod 4,0 kg težko 37,7 % uplenjenih jelenov. V razdobju od leta 1970 do 1975 pa je nad 6,0 kg tehtalo rogovje samo pri 8,3 %, pod 4,0 kg pa že kar pri 59,1 % uplenjenih jelenov. Podatki o nazadovanju telesnih tež in tež rogovja prepričljivo kažejo postopno nazadovanje jelenjadi ...«

Glede gospodarjenja z jelenjadjjo v gojitvenem lovišču Snežnik bi se dalo najbrž marsičemu pritrditi, vendar pa je sklepanje inž. Antona Simoniča le preveč enostavno. Ni res, da bi v tem lovišču dolga leta gospodarili samo s ciljem: nenehno večati številčnost jelenjadi in srnjadi. Gotovo so tudi v tem lovišču izvedli bonitiranje, kakor smo to storili za lovišča notranjskih lovskih družin, s tem pa določili najprimernejši stalež jelenjadi in divjadi drugih vrst glede na kakovost

lovišča. Ako se je jelenjad razmnožila bolj, kot so predvidevali, gre to po mojem pripisati manjšemu poginu od načrtovanega. Zmota je vsekakor možna, toda tablice za izračunavanje prirastka in za načrtovanje odstrela so izdelali lovski strokovnjaki ...

Strokovnjak pa mora biti pošten in mora očistiti podatke, ki jih uporablja za statistične ponazoritve ali za dokaze, vsega tistega, kar bi lahko izmaličilo stvarno sliko. V številih in odstotkih, ki jih navaja inž. Anton Simonič, bi bilo treba primerjati samo jelene enakih starosti, ne pa samo teže rogovja in telesne teže ne glede na starost. Gotovo so v graščinskem lovišču Snežnik v letih od 1910 do 1940 streljali pretežno zrele oziroma starejše jelene, zato sta bili tako njihova telesna teža kakor tudi teža njihovega rogovja razmeroma veliki. Po vojni pa jelenom v tem lovišču niso »privoščili«, da bi se postarali, ampak so večinoma padali »skojevci«, kakor se je venomer trpko šalil Lojze Strle (Knavsov), višji lovec gojitvenega lovišča, ki mu znanja in trezne sodbe v tem smislu ni mogoče oporekati.

Košute pozorno gledajo in poslušajo, če je pot h krmišču varna

Foto B. Galjot

Splošno znano je, da na Notranjskem do leta 1960 šilarjev nismo šteli za jelene. Po tem letu smo, ne brez težav, uveljavili stališče, da je jelen vse, kar nosi roge. Hkrati smo težišče odstrela pomaknili na mlajše jelene, ker je pri enainpolletnem in dvainpolletnem jelenu pač najlažje ugotoviti, če ima dobro gojitveno zasnovo ali da v lovišče ne spada. Obenem je treba povedati, da starih jelenov še tudi danes nimamo, ker jim pač ne dovolimo, da bi se postarali. To je velika in žalostna resnica. Razlike v telesnih težah in težah rogovja, ki jih navaja inž. Anton Simonič, so za ti kratki primerjani obdobji tako velike, da jih ne mo-

remo priznati za pravilo ali zakonitost.

Da bi lovska znanost iz statističnih podatkov lahko izvela nauk za vsakdanjo rabo in za boljše gospodarjenje v prihodnje, bi morali primerjati telesne teže in teže rogovij enainpolletnih jelenov z enainpolletnimi, dvainpolletne z dvainpolletnimi, triinpolletne s triinpolletnimi, od štiri do desetletne jelene spet z enakimi in več kot desetletne jelene z več kot desetletnimi, se pravi le živali enakih starosti. To je vsekakor mogoče, saj notranjski lovci že dolgo časa prilagamo rogovju tudi spodnje čeljusti. Vsakršna drugačna statistika pa le še bolj zamegljuje stvarno stanje.

motni bореc in ostrostrelec, ki je s svojo lovsko risanico, opremljeno z daljnogledom, »pospravil« veliko okupatorjevih vojakov, še preden se je vključil v organizirano partizansko enoto. Potem je kot lovec-partizan oskrboval z ustreljeno divjadjo znano partizansko bolnišnico »Snežnik«, vse do svoje junaške smrti.

V sovražnikovi julijski ofenzivi leta 1942 so bili v gozdovih okoli Snežnika razporejene manjše enote partizanov Loškega odreda. Edina prehrana so jim bili nezreli poljski pridelki z njiv Loške doline in divjačina. Do drugih virov prehrane takrat nismo mogli, saj je bil okupator, s pomočjo domačih izdajalcev, odkril vsa partizanska skladišča, po vaseh pa je vladal teror. Fašisti so streljali nedolžno prebivalstvo, ki zato nekaj časa ni moglo več skrbeti za prehrano svoje vojske — partizanov.

Prav v tistih hudih dneh sem tudi sam postal lovec. Bilo je takole: Loški partizanski odred se je takoj po ofenzivi spet zbral. Štel je okoli 200 borcev. Še vedno smo bili v območju snežniških gozdov, v krajih Požarji in Otrobovci, kjer je bil tudi manjši studenec. Italijani so tedaj močno zastražili nekdanjo jugoslovansko-italijansko mejo, iz strahu da bi partizani prešli na

Pomen lovstva za ljudsko obrambo

Franjo Bavec-Branko

V naši republiki je družbena in gospodarska vloga lovstva ter ribištva na novo opredeljena z zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč in z zakonom o sladkovodnem ribištvu, ki jih je Skupščina SRS sprejela v oktobru 1976. Pravilno gospodarjenje z divjadjo in ribami vseh vrst je velikega pomena za ohranitev naravnega ravnotežja in hkrati za ohranitev tega narodnega bogastva, ki bi bilo zelo pomembno tudi pri splošnem ljudskem odporu (SLO) naše dežele, v boju z morebitnim agresorjem. Dejstvo je, da je v lovskih družinah SR Slovenije organiziranih 18 tisoč lovcev, katerih večina je oborožena z risanicami in merilnimi daljnogledi na njih, kar predstavlja zelo pomemben del ljudske obrambe.

Lovci so dobri ali celó odlični strelci, odlični poznavalci terena, poti, steza ter raznih skrivališč, jam in drugih prirodnih objektov, ki pridejo v poštev pri obrambi pred na-

padalcem. Zato bi bili lovci v teritorialnih, partizanskih in drugih enotah SLO ter CZ (civilne zaščite) odlični vodiči in svetovalci pri izkoriščanju vseh prirodnih možnosti za obrambo, ki jih nudijo naši gozdovi in gore. Tudi divjad bi v kritičnih trenutkih odlično služila za prehrano raznim enotam in ustanovam. Še posebno, kadar bi bili drugi viri nedostopni.

O tem imamo zelo poučne izkušnje iz narodnoosvobodilne borbe, saj so večkrat prav spretni lovci rešili vprašanje prehrane enot in ustanov, predvsem bolnišnic, kurirskih postaj in nemalokrat tudi večjih operativnih partizanskih enot.

O lovcu partizanu Viktorju Kraševcu, doma iz Vrhnike pri Ložu, je Franci Strle napisal knjigo »Volk samotar« (tudi avtor te knjige je lovec). V njej opisuje Kraševčevo ljubezen do lova in domovine, piše o tem, kako je uporabljal bogate lovske izkušnje kot samostojen sa-

Borci 18. (bazoviške) brigade v Kozjih stenah na robu Trnovskega gozda, decembra 1944. Slika iz knjige avtorja tega članka »Bazoviška brigada«, ki jo je izdala Partizanska knjiga leta 1970

Primorsko, na njihovo »terro italia-nissimo« (najbolj italijansko zemljo). Kot že rečeno, nam je za hrano trda predla. Saj smo tedaj imeli pri sebi tudi nekaj domačega civilnega prebivalstva, ki je bilo prisiljeno zateči se pod zaščito snežniških gozdov in partizanov.

Poljščine smo nabirali na polju požgane in izseljene partizanske vasi Babna polica, toda mesa sploh nismo imeli. Nekako ob koncu septembra 1942 sem bil odrejen v izvidniško patrolo treh mož, oboroženih s puškomitraljezom zbrojevko. Imeli smo nalogo, ugotoviti kar

največ o sovražniku v smeri proti Leskovi dolini pod Snežnikom, kjer je imel močno postojanko. V gozdu, le kakih 500 m od sovražnikovih kasarn, smo v dolini pod seboj nenadoma zaslišali nekakšno lomstenje. V hipu smo plegli, se zakrili in naperili orožje, pričakujoč srečanje s sovražno patroljo. Toda namesto sovražne patrolje smo zagledali mogočnega, lepega jelena. Ni nas opazil, čeravno smo bili le dobrih 40 korakov od njega. Postavil se nam je bočno, kot bi se naravnost ponujal puškomitraljezu. Samo s pogledi smo se sporazumeli in že je kratek rafal jelena podrl na mestu. Sedaj se je šele začela prava izvidniška naloga naše patrolje, kajti rafal so gotovo slišali tudi v sovražnikovi postojanki. Kaj pa zdaj? Nekaj časa smo čakali v kritju, češ sovražnik bo gotovo prišel pogledat, kaj se je zgodilo, če je kje v bližini. Toda nikogar ni bilo. Zato smo se mi odpravili proti kasarnam. Priplazili smo se tako blizu, da smo lahko opazovali, kaj italijanski vojaki delajo. Po njihovem obnašanju smo sklepali, da jih naš rafal sploh ni vznemiril, saj so tudi njihove patrolje večkrat streljale brez pravega razloga. Tako so verjetno tudi naš rafal vzeli za »svojega«.

Vrnili smo se k mrtvememu jelenu. Z našimi skrhanimi bajoneti smo se spravili nadenj, da smo ga iztrebili. In priznati moram, da se ob tem opravilu nismo obnašali preveč lovsko.

Ko smo se s plenom vrnili v ta-

borišče v Požarjih, je bilo vsesplošno veselje, saj mesa že dolgo ni bilo na našem jedilniku. Od komandanta odreda Mirka Bračiča pa smo malone skupili ostro kazen, ker smo streljali v neposredni bližini sovražnika, s čimer bi ga lahko opozorili na našo prisotnost. Čeprav se to ni zgodilo, smo vendarle za kazen morali vsi člani patrolje nazaj na nastrel, od koder smo skupaj z vodom partizanov prinesli jelena v taborišče. Moram reči, da je bil njegov loj za več dni edina zabela za ves odred in še za civiliste povrh. Najprej ta jelen, kasneje pa še prihod lovca Kraševca sta pomenila za nas nov vir prehrane. Od tedaj je bilo večkrat meso v naših kotlih.

Leta 1942. so bili veliki notranjski gozdovi zelo bogati z žirom in zato tudi s polhi. Skupaj z lovci našega odreda so nastopili še naši večji notranjski polharji. S pomočjo svojih pasti so preskrbovali enote Loškega odreda z mesom v kar zadovoljivih količinah. Večkrat se je zgodilo, da se je po sto, dvesto polhov znašlo v partizanskem kotlu. Največkrat brez drugih dodatkov, celó brez soli. Tako smo se prebijali skozi težki čas.

Naj navedem še primer, kako nam je divjačina pomagala premagovati lakoto, kar sem doživel v NOB na Primorskem.

Proti koncu decembra 1943 je 3. bataljon 18. (bazoviške) brigade imel svoje taborišče v zgornji Soški dolini, v bivših italijanskih financarskih kasarnah v Lepeni. Na prisoj-

LOVČEVA POT

(Partizanskim kurirjem, aktivistom in lovcem Ivančne gorice)

Franjo Kozelj-Marin

Oj, Pristava, cvet zeleni
na planoti si gozdov,
na livadi pokošeni
beli kamen vrh grobov.

Od Debeč do Velikboršta
in Muljave do Dobrav
partizanska šla je pošta
prek zasavskih goličav.

Mladi so življenje dali
za svobodo tvojih grap,
narod svoj v boj peljali,
da pogoltnil ni jih Rab.

V nedrih tvojih gams prebiva,
gospodar teh lepih je bregov.
V Stični potok se preliva
in odmeva glas zvonov.

Kam te vodi pot zelena,
mladi lovec, prek gora?
Gomila mrtvih okrašena
naj te spomni vseh gorja!

Kadar tu srnjak bo padel,
vejico pomoči v kri,
a na grob položi nagelj
in se spomni strašnih dni!

**Iz govora Draga Oblaka, starešine LD Medvode,
na jubilejni proslavi v Medvodah, 26. novembra 1977:**

Nastopilo je leto 1941. Lovske puške so utihnile, pojavili so se novi lovci — partizani. Vsa krivica, ki so jo stoletja trpeli naši ljudje, vsa krivica, ki nam jo je naprtil okupator, je dosegla vrhunec in se zlila v močan plaz osvobodilnega boja proti nacizmu in fašizmu ter socialnemu izkoriščanju. Na čelo izkoriščanih se je postavila Titova partija, zato naše ljudstvo ni dvomilo v končno zmago nad tirani. Tedaj so tudi lovci obrnili svoje puške proti okupatorju in domačim izdajalcem, svoje puške so pokazali tudi tisti, ki jim družbeni red stare Jugoslavije ni omogočal legalnega lova, saj so vedeli, da se v tem boju piše pravica do lova tudi malemu človeku.

Prav zato najdemo med temi lovci najboljše borce, ostrostrelce, mitraljezce, ki so svoje znanje s pridom uporabljali v borbi proti zavojevalcem. Gozd je sprejel v svoje okrilje številno partizansko vojsko, divjad je postala pogosto edina prehrana naših borcev in tako se je zopet ponovila zgodovina našega naroda: — »kadar nam je bilo najhujše, smo se zatekli v gozd, med našo divjad.«

Trd je bil štiriletni boj naših narodov. Veliko jih je, ki so za vedno ostali v gozdovih in ne uživajo sadov našega boja. Kot nema priča so raztreseni spominski kamni po naših poljih, gozdovih in gorah ter nas opozarjajo, kako drago je bila priporjena svoboda in da se kruta

preteklost ne sme več ponoviti. Na temeljih, ki smo jih zabetonirali v NOB, smo začeli graditi novo družbo, družbo svobodnih ljudi. Štiriletna borba je zradila črto med bogatimi in revnimi ter med zakupniki lovišč in gonjači na lovu.

Ustanavljati so se začele lovske družine, ki so dobile v upravljanje lovišča s povsem drugo nalogo, kot so jo imele predvojne lovske organizacije. Jedro naše lovske organizacije v povojnem obdobju so postali bivši partizani, ki so vnesli nov duh v lovske družine.

Lovska organizacija ni več odmaknjena od družbenega življenja, temveč je njen neločljivi del. Člani lovskih družin so v večini nosilci tudi drugih družbenih akcij, saj se zavedajo, da so lovci lahko zato, ker je to omogočil naš družbeni red. Še posebno pa se lovci zavedamo, da smo dolžni čuvati tradicije NOB, saj smo v našem lovskem delovanju tako blizu partizanskega življenja. Danes je lovska organizacija močna, saj šteje okoli 18 000 članov, kar pomeni celo armado dobro izurjenih branilcev naše svobode. Če bo potrebno, se bodo tudi naše dobro pristreljene puške obrnile proti kakršnemukoli sovražniku. To obljubo bomo prav tako izpolnili, kot so jo lovci partizani, le da nas je danes še veliko več in da bomo složno nastopili. To zagotavljamo za 85. rojstni dan tovarišu Titu, ki že 40 let uspešno krmari našo partijo.

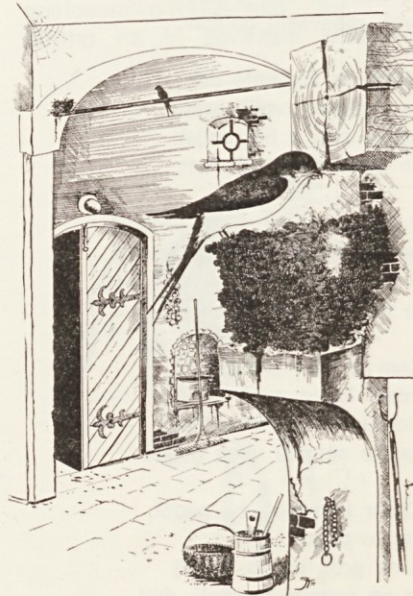
mesom še marsikje drugod reševala v najtežjih pogojih borce naših enot in ranjence, bolnike ter osebe partizanskih bolnišnic. Tega ne smemo pozabiti. Prav je, da lovci in lovske organizacije o tem razmišljajo in da se izkušnje iz NOB upoštevajo pri načrtovanju SLO v krajevnih skupnostih ter drugod. Posebno je treba razmisliti o racionalni razporeditvi lovcev po teritorialnih enotah civilne in narodne zaščite. Čimbolj bi bilo treba izkoristiti njihovo bogato znanje, velike izkušnje iz življenja v naravi ter njihovo poznavanje okoliša, kjer se lovsko udeležujejo.

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč govori o nalogah in ciljih našega lovstva oziroma lovcev. Posredno ima med nalogami in cilji svoje mesto tudi naša ljudska obramba (SLO). Pri tem so velikega pomena: opremljenost, organiziranost in druge sposobnosti naših lovcev, med njimi še posebno izurjenost v streljanju, a tudi divjad naših polj, gozdov in gora, ki jo moramo varovati in gojiti tudi iz obrambnih razlogov.

nih pobočjih iznad Lepene je bilo tedaj veliko gamsov. Lovci-partizani tega bataljona so pridno hodili na lov in te divjadi precej uplenili. Lovina je zadostovala za skromno vsakdanjo hrano in gamsovino smo tudi sušili za suho rezervno hrano. Po hudem boju, 27. decembra 1943, je bataljon moral zapustiti Lepeno. Edina možna pot, ki je sovražnik ni mogel blokirati, je bila čez krnsko pogorje na Tolminsko. Odločili smo se za to pot, čeprav je okrog 2 tisoč metrov visok hrbet prekri-val debel sneg. Tak manever bi bila sposobna napraviti le dobro

opremljena in za planinsko vojskovanje izvežbana enota. Naš bataljon je imel te pogoje. Imeli smo planinsko opremo, ki smo jo odvzeli italijanski vojski in v naših vrstah so bili tudi Bovčani, odlični poznavalci gorskih poti, bivši pastirji in divji lovci, zdaj partizani. Vendar nam je ta skrajno naporen pohod omogočila predvsem suha gamsovina, ki nam je dajala dovolj moči za premagovanje skorajda nečloveških porov.

To so samo nekateri primeri, ki sem jih doživel sam. Iz pripovedovanj pa vem, da je divjad s svojim

Krmila sem jih in izpustila

Cilka Konečnik

Našo javnost, posebno pa lovce, karkoli o risih zelo zanima. Glasilo Lovec je od izpustitve risov v Kočevskem Rogu, 2. 3. 1973, pa do danes objavilo bolj malo poročil o »naših« risih. Še največ o tej največji evropski mački pri nas povedo članki: Janeza Čopa v št. 12/73 in Cirila Štrumblja v št. 2/73 ter v št. 6-7/77. C. Štrumbelj v svojih sestavkih sicer omenja, da je rise krmila in izpustila Cilka Konečnik. Končno pa je o tem Cilka sama napisala članek, ki skupno z omenjenimi članki izpopolnjuje sliko o izpustitvi risov na Kočevskem.

Uredništvo

K nam v Kočevski Rog je prihajal na lov, sedaj že pokojni, Švicar Karel Weber. Nekega dne sta z mojim možem Maksom, poklicnim lovcem v lovišču »Medved« (takrat še z imenom »Rog«), hodila po zaščitenem pragozdu v Rogu, kjer stojijo izredno stara drevesa. Takrat se je naenkrat spomnil Weber, da bi tod lahko živeli risi. »Le zakaj jih ni?« je vprašal Maksa, ki mu je odgovoril, da so nekdanj bili tukaj, a so jih pred kakimi 100 leti iztrebili.

Weber je pogovor o risih spet načel, ko je bil skupaj z direktorjem lovišča Ladom Švigljem in z ing. Cirilom Štrumbljem, junija 1972. Rekel je, da je pripravljen financirati, če so za to, da bi naselili rise v kočevskih gozdovih. Kmalu nato so se dogovorili z Lovsko zvezo Slovenije in z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo, odsekom za lovstvo, v Ljubljani, da jih bodo uvozili iz Češkoslovaške oziroma točneje s Slovaškega, a ne iz kakega živalskega vrta, ampak ulovljene v lovišču, v prosti naravi.

Nedaleč od naše lovske hiše na Trnovcu je Maks, po naročilu uprave lovišča, s pomočjo drugih lovcev ogradil primerno velik prostor, kjer bodo risi nekaj časa v karanteni, da se privadijo na naše podnebje in da se ugotovi njihovo zdravstveno stanje. Ograja je bila iz brun in pletene žice, ki je obdajala prostor ob straneh in ga prekrivala tudi zgoraj, da risi ne bi ušli čez ograjo, saj znajo plezati. Debla rastočih dreves

so kar ogradili, da je bilo okolje čimbolj naravno. Pri tleh so tudi navznoter podvili mrežo, kakega pol metra v širino, in jo zasuli z zemljo ter listjem. V višini dveh metrov so napravili nekakšne kočice iz brun, pokrite z vejami, kamor so se risi lahko skrili pred radovednimi gledalci. Celotna ograda je bila dolga 12 metrov, široka 10 metrov in visoka 3 metre. Ta prostor pa je bil še dvakrat pregrajen, tako je bilo skupno troje prostorov.

Do Zagreba so rise pripeljali z letalom, od tam do nas na Trnovcu pa s kamionom, v 3 zabojih. V vsakem zaboji je bil par risov. Na Slovaškem so vsakega odlovljenega risa tudi »krstili« in njegovo ime napisali na zaboj. Na zabojih so bila tale imena: Vlašek — Štefa, Vitek — Vesna, Arpad — Reška. Po parih smo jih tudi izpustili v pripravljene ograde. Bistvene razlike med samcem in samico ni, le da je samec telesno nekoliko večji in močnejši.

Prehranjevanje risov so poverili

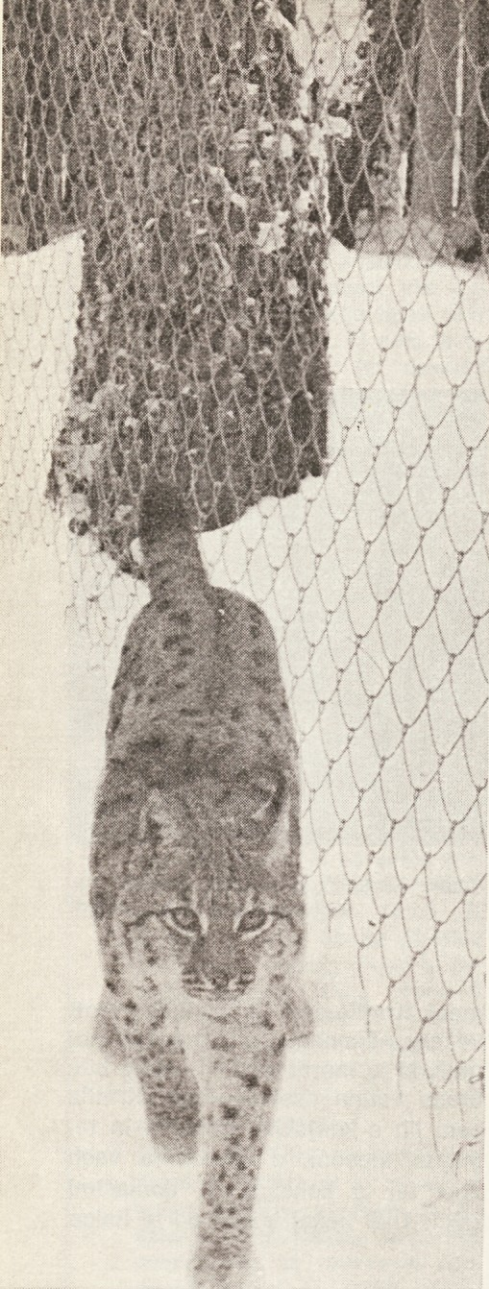

Švicar Karel Weber, velik ljubitelj narave, predvsem pa divjadi

meni. Krmila sem jih vsak dan proti večeru. »Ekonom« je bil seveda moj mož, ki je moral skrbeti, da je bila hrana vedno na razpolago. Krmila sem jih s konjskim, govejim in telečjim mesom, z drobovino vseh vrst ter s kokošmi in domačimi zajci. Tudi nekaj kosov odrte lisice

Maks in Cilka Konečnik pred lovsko hišo na Trnovcu v lovišču »Medved«, v ozadju del Kočevskega Roga

Ris v ogradi na Trnovcu v lovišču
»Rog« oz. »Medved« Foto L. Švigelj

sem jim dala, ki so jih sicer vzeli, vendar ne preveč radi. Takrat so lovci našli v lovišču tudi damjekovo telo s poškodovano hrbtenico. Morali so ga ustreliti in tako so risi zopet imeli hrano za nekaj dni. Hrane sicer nisem tehtala, vendar sem kmalu ugotovila, da risu na dan zadošča približno toliko mesa, kolikor ga ima manjša kokoš. Od kokoši niso požrli črev in tudi ne trših kosti. Ostalo je tudi perje in konice perutnic. Poskusila sem tudi, če jedo jajca, a se jih niso dotaknili. Kadar sem jim dala nekoliko večjo količino, niso vsega požrli, toda če jim naslednji večer nisem dala ustrezne količine, so

požrli tudi ostanke od prejšnjega večera.

Prve dni so se skrivali v pripravljenih hišicah iz brun in se mi sploh niso prikazali, še nekaj časa ne, ko sem spustila hrano skozi odprtino v ograji in se odstranila. Po nekaj dneh pa so najpogumnejši prišli na prosto takoj, ko sem se odstranila nekaj korakov. Čez kakih štirinajst dni so me že čakali in, če sem bila sama, takoj vzeli hrano. Če je bil pa kdo z menoj, so se takoj poskrili oziroma so nekateri hodili v krogu ob ograji in renčali kakor razdražena mačka. Ni bilo priporočljivo, da bi jih ljudje hodili gledat, kajti niso se smeli privajati na ljudi. Toda ljudje so kljub temu prihajali. Nekateri so bili celo zelo predrzni in hrupni. Po vsakem takem primeru risi nekaj večerov hrane sploh niso hoteli vzeti. Prišli so tudi lovci, ki so jih opazovali bolj od daleč in v največji tišini, kar risov skoraj ni motilo.

Mene pa so se risi zelo privadili, vendar do kraja zaupljivi niso postali. Tako je tudi prav, morali so ostati pravi divji risi, ki človeku ne zaupajo. Proti koncu njihovega bivanja v ogradi so se sicer delali, ko da sploh niso pozorni name, a videla sem, da z očmi spremljajo sleherni moj gib.

O naselitvi risov pri nas je bilo veliko govorjenja, včasih tudi žolnega. Poleg lovcev, ki zagovarjajo izpustitev risov, so bili in so še taki, ki menijo, češ »sedaj lahko prodamo puške, ker ne bo več kaj streljati, saj bodo risi vse podavili« in še »prvič, ko bom risa videl, ga bom ustrelil« ter podobno. Tudi veliko žaljivih je padlo na račun mojega moža Maksa, ki je zagovarjal in zagovarja načelo, da je naravi treba vrniti, kar ji je bilo odvzeto.

Risi so bili v karanteni in v moji oskrbi od 15. januarja 1973, ko so jih pripeljali na Trnovec, pa do 2. marca 1973, skupaj 46 dni. Omenjenega dne je prišel ing. Štrumbelj in mi zaupal, da rise jaz osebno izpustim v prostost. Odprla sem po

vrsti vsa tri vratca. Toda risi niso takoj skočili ven. Ko sem se oddaljila od ograje kakih deset metrov, se je prvi odločil Arpad. Dostojanstveno je naredil prve korake, se ustavil in mi privoščil dolg pogled, kakor v zahvalo. Nato se je ustavil pred prvim drevesom, ga s pogledom premeril od korenin do vrha. Kmalu za Arpadom je šla prav tako počasi Štefa. Preden sta izginila v goščavi, sem jima v pozdrav še pomahala z roko in jima zaželela vse dobro v njuni novi domovini. Potem sem se od ograje odstranila. Ko sem drugi dan prišla k ogradi, so bili vsi trije prostori prazni in risov nikjer v bližini. Nekaj dni sem še hodila gledat in tudi meso sem še polagala pri ogradi, vendar hrane niso več vzeli. Po nekaj dneh, ko je zapadlo za tri prste snega, pa sem pri ograji opazila sveže odtise risovih šap. Prišel je prav do vrat, vendar v ogrado ni stopil. Zatem v bližini ograde risa nisem več sledila.

Ena izmed visokih prež v lovišču LD Rogatec Foto A. Koser

Kukavica se je vrnila

Peter Vovk

Na tankem prehodu v jutro stojim. V meni je zbranstvo, pogled leti pod oboke bukev. V hladni tišini je zrak napet. V mir je še zaprt glas ptiča, ki se spreleti, otresa roso s perja. V zrak vrtih šumov je vse več. V pajčolanu meglice, ki se razblinja, stoje mlade bukke. Svetloba prihaja, velika, bleščeča. Taščica se spusti z razprostrtimi perutmi na spodnjo vejo drevesa in pôle. Vetrič poljublja studenec, a se ga ne dotakne.

Iz veje gleda žuželka, kakor da se želi pogovarjati. Rad imam njeno veliko mrežasto oko, čudno oglati. V sveži zeleni obleki se sklanja je-rebika med smrekami. Trepetlika trepeti v lahni sapi. Jutro pritiska na zaprte membrane tišine. Gospodar doline, stara jelka, je v tem veličastju sama. Srebrno roso tipljejo prvi sončni žarki: steklene kroglice se blešče. Bronasto zelena ptica preleti ozračje, sede na vejo nad mojo glavo.

Mimo mene pobrenčavajo ose, poble iz osišča. Tih in sam stoji spominski odlom prastare smreke. V sveži zemlji se odkrivajo medvedove stopinje, capljajo naprej, v svet pravljic. Med debela ulit stojim, poslušam in gledam. Srebrni glas taščice se razliva med drevjem. Tihe stopinje visokih nog iščejo prvo zelenje. Velike temne srnine oči gledajo v še zamegljeni svet jutranjega gozda. Kričeč glas črne žolne leti med drevjem. Molk, v katerega sem stopil, se še ni zacementil.

Ogenj sonca pa se razžarja, ko da drevje gorí. Moje oči so polne ognjenih zubljev in kri curlja po skorji dreves. Sončni žarki objemajo zelene stožce jelk in smrek, zaoblene vrhove bukev in javorov. Na nitki pajčevine, ki jo je pretrgal veter, niha luska drevesne skorje. Navzočnost privlačnega bitja me pritegne.

In skozi zelene veje sonce spušča tančico na mahovnata tla. Mravlje pod njo so kot čudežna bitja. Sonce

je stegnilo svoj žarek skozi špranjo v vejevju in pobožalo sivo brado starega hrasta, lišaj na smreki, mah na bukvi. Tanke, dolge niti se spuščajo na cvetlice in trave. Tedaj z visokih vej pade name doneči ku-ku, ku-ku. Hvaležni glas pozdravlja pomlad vse naokrog in v meni. Kukavica se vrti vrh smreke in pôle. Ozarja jo sončna svetloba in tisoči rosnih kristalov. Z njo pôle tudi moje srce, z njo pojô drevesa, odeta v mlado zelenje za venčanje z mlado Vesno.

Ves sem prevzet, moja ušesa, draga ptica, so polna tvojega glasu. Vrnila si se in zavarovala svoj stari okoliš. Vesel sem tvojega pozdrava, bolj kakor let, ki si mi jih naštel.

Ko prileti samica, se samček z vrha smreke spusti med vejevje, od koder se čuje samo še hihitanje, vroče moledovanje in proseča zagotovila ljubezni željne samice: kah-ah-ah-aah.

Med veje se spusti še tretja taka ptica, ki po barvi in perutih precej spominja na skobca. To je drugi samček. Slišal je vabljuje glasove kukavice-samice in je priletel od bogve kje. Toda, kjer se za isto ljubico potegujeta dva, kmalu pride do prepira. Res se hitro spoprime. Toda s šibkim kljunom si ne moreta napraviti dosti hudega. A perje leti, delata hrup, ko da bi se jih teplo deset. Hahljanje, smenjanje in drugi čudni glasovi prihajajo iz goščave. Potem naenkrat tišina. Kaže, da sta se samčka le »dogovorila«, kdo bo imel prednost. Samici pa je tako vseeno.

Druga za drugo se utrinjajo pozne kaplje in izhlapevajo v slepeči sončni luči. Kukavica spet zakuka. Vedno znova jo poslušam. Kličem jo in oponašam. Ko je ni, jo čakam. Vedno znova mi obuja moje razbite stare sanje.

Korak stegujem naprej, toda zastane mi, kakor da ne drži nikamor več. Mah raztaplja stopinje mojih nog. V zelenih plaščih z novimi našivi me pozdravljajo jelke. Zazib-

Pomlad na Rinži

Foto P. Vovk

ljejo se veje, ko gre veverica na jutranji sprehod. Zelena žolna pa ob mravljišču šteje mravlje. Stopica, da mravlje ne bi splezale nanjo. S kljunom briše perutnici, ko jo mravlje obrizgavajo s kislim. Razkuževanje perja seveda, da ji mrčes v gnezdu ne bo zalege nadeloval. Pa tudi sama se je rešila drobnih zajedavcev in si hkrati napolnila želodec z mravljami in njihovimi jajčeci.

V grmu je razpeta sinja svila pajčevine. Vanjo se je ujela muha in čaka na smrt. Da, da, saj brez smrti ni rojstva, ni pomladi. Svetloba se razliva kakor mleko, dramí metulje in kače pastirje. Hitrih nožic se znajde jež blizu mene. Pod svojimi tisočerimi bodicami se ponočnjak čuti varnega tudi na soncu, vsaj tako se obnaša. Naprej jih je potisnil, pripravljen za napad. Glej: príleze slepič, jež se zakadi vanj, ga z zobmi stisne za tilnik, po njem je.

Žir, napol v zemlji, odpira glavico. Stržek frfota med preperelimi kupi vej, obrača repek, kakor da bi ugotavljal, s katere strani vleče sapa. Nekje blizu ima gnezdo, ker pleše okrog enega in istega prostora. Sila, ki me je prikovala na mesto, popusti. Korak mi postane lahak. Tudi kukavica je zamenjala smrekov

vrh z jelkovim na drugem hribu, od koder me vabi v globino pomladnega gozda. Toda ustavim se pri javoru s tremi vrhovi. Nekoč so bili pod njim streha iz lubja, ležišče na smrekovih vejah, ognjišče, mizica in klop. Kolikokrat sem se ustavil tukaj, sédel in poslušal govorico dežnih kapelj. Potem tihotapim naprej. Ptiči vse bolj pojó, vmes pa doni kukavičin pozdrav.

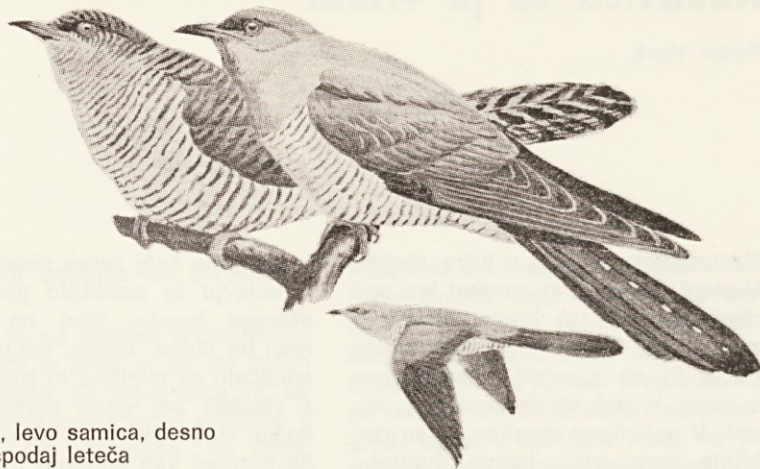
SPOZNAJMO TUDI KUKAVICO!

Po vsej zemlji živi več kakor 200 vrst kukavic in jih je med njimi nad 80 prigneznikov, različnih stopenj in navad. To se dogaja zato, ker jim je oslabil valilni nagon in se jim ne ljubi več plesti svojega gnezda. Zanimivo je, da vse kukavice žive v poliandriji, to je v mnogomoštvu. Samice frlijo od enega samca do drugega in ne poznajo zakonske zveze, ne družinske skupnosti.

Telesne značilnosti kukavic vseh vrst: vitka postava, dolge in ozke peruti, dolg rep, srednje dolg kljun, plezalske noge, na katerih sta prvi in četrti prst obrnjena nazaj, drugi in tretji pa naprej. In vendar kukavice niso urne pri plezanju, so pa odlične letalke in dobro tudi tečejo po tleh.

Naša kukavica (*Cuculus canorus*) je selivka, živi skoraj po vsej Evropi in Aziji, prezimuje pa v tropični Afriki. Velika je kakor grlica. Samico je težko ločiti od mladega samca, saj sta si skoraj enaka po obarvanosti. Starejši samci so na splošno po vratu in gornjem delu telesa in repa sivkasto sinje barve. Kukavica nas po barvi in perutih precej spominja na skobca. Toda kukavice ni dovoljeno streljati. Lovci se ne sme zmotiti in streljati nanjo namesto na skobca. Sicer pa pri tem ne sme biti več napak, ker je tudi skobec zaščiten v času, ko je kukavica v naših krajih.

Glavne tri lastnosti kukavice so: nemirnost, nedružabnost in požrešnost. Komaj bi bilo z zlatom poplačano, kar ona uniči gosenic, posebno prelčevih

Kukavica, levo samica, desno samec, spodaj leteča

in gobarjevih, šiškaric in ličink raznih hroščev.

Najprej v aprilu se vrnejo iz Afrike v naše kraje kukavice samci, ki si tako zavarujejo svoj stari življenjski okoliš, velik tudi več kvadratnih kilometrov. S svojim kukanjem dopovedujejo, da je tam njihov prostor, ki ga pred vsiljivci svoje vrste tudi srdito branijo. Ko se za samci vrnejo še samice, je razburjanja še več. Po grmovju se spretavajo in vabijo samce, ki se zanje potegujejo še bolj kakor za prostor. Vihrave samice pa hitijo z ene svatbe na drugo.

Štirinajst dni po takšnih hrupnih svatovanjih se samice tiho in kradoma klatijo po gozdu. Že prej pa so si izbrale ptičje gostitelje in jih opazovale pri zanašanju gnezda. Počakajo še, da začno nesti jajčka. Tujemu gnezdu se kukavica približa najraje popoldne, kajti naši ptiči pevci navadno nesejo jajčka zgodaj zjutraj in samice varujejo gnezdo do opoldne. Zato bi v tem času kukavica težko vtihotapila svoj jajček. Popoldne pa so gnezda brez nadzorstva, dokler lastniki ne pričnejo valiti. Navadno vrže kukavica eno jajčece iz gnezda, posebno če prinese svoje v kljunu. Nikoli pa ne vtihotapi več svojih jajčk. Kukavica nese jajčeca 35 do 45 dni. V tem času jih znese okrog 20, navadno v dvodnevni presledki. Znese veliko jajčec zato, ker se jih veliko brez haska uniči, zlasti pri prenašanju v kljunu.

Kukavice v različnih krajih izbirajo različne gnezodne gostitelje. Mlada kukavica namreč zahteva prav posebno oskrbo in po teh zahtevah izbira kukavičja mati hranilce svojega potomstva. Najbrž izbira mati tiste ptičje rednike, ki so tudi njo vzredili. Le tako je tudi

razumljivo, da je kukavičje jajčece po obliki in barvi podobno jajčecem gostiteljev. Verjetno ima enaka hrana vpliv na obliko in barvo jajčk. Stvar torej ni tako preprosta, da bi kukavice prilagale jajčka najrazličnejšim gostiteljem. Kukavica, ki se je vzredila v gnezdu taščice, bo nesla jajčka, podobna jajčkom taščice.

Kukavičje jajčece je presenetljivo majhno, nič večje kakor vrabčje, in tehta le 3 grame, medtem ko je kosovo težko 7 gramov. Ima pa znatno tršo lupino kot katerokoli drugo jajce enake velikosti, saj mora prenesti marsikak udarec.

Če gostitelji ne opazijo zvijače in pustijo jajčece v gnezdu, potem je usoda njihove zalege že zapečaten. Mlada kukavica se izvali namreč nekoliko prej kakor njeni rejenski bratci. Že deset ur po rojstvu pa se v mladem, še golem in slepem gostu zbudi nagon, da izrine iz gnezda vsak predmet, pa naj bo jajčece ali mladič. Takšno prizadevanje traja pri mladi kukavici 4 do 5 dni. Da more brema dvigniti in poriniti čez rob gnezda, ima že ta čas nenavadno močne perutne reclje. Krušni starši se niti najmanj več ne menijo za svoje mladičke, če so bili pometani iz gnezda. Vidijo le široko zevajoč kljunček mlade kukavice in na vse pretege se trudijo, da ga pridno polnijo. Po treh tednih je mladi kukavici gnezdo že pretesno in se izpelje, a krušni starši jo še zunaj gnezda tri tedne pitačo.

Avgusta se mlade kukavice zberejo za odhod proti jugu, stare so pa odletele že mesec pred njimi.

Po knjigi H. Smolika: Živalski svet — Ur.

Lovska družina Kobarid je praznovala

Rudi Šimac in Tone Šturm

LD Kobarid je oktobra 1977 proslavila svojo 30-letnico obstoja, partijske in Titove jubileje, 30-letnico priključitve Primorske k Jugoslaviji in 70-letnico SLD.

Ob tej priložnosti je razvila tudi lovski prapor, ki mu je boter pisatelj in gl. urednik Lovca Tone Svetina.

LD Kobarid pa je izdala tudi brošuro o svojem nastanku, razvoju in delovanju. V njej je več posebnih zanimivosti, zato iz nje povzemamo nekaj odstavkov.

Uredništvo

Lovska družina Kobarid je začela delovati takoj po priključitvi Primorske k matični domovini Jugoslaviji — jeseni 1947. V začetku je bilo v LD vpisanih 8 članov, od katerih je le Franc Volarič vseskozi njen član.

Velikost lovišča se je spreminjala. Do leta 1954 je obsegalo nad 13 000 ha: vse zahodno ozemlje od Učje do Soče, med Žago in Kamnom ali celotno pogorje Stola, Matajurja in breginjskega kota ob italijansko-jugoslovanski meji.

Leta 1954 pa je bilo izločenih 3000 ha in za ta predel je bila ustanovljena LD Livek. Na severozahodnem delu pa se je lovišče LD Kobarid zmanjšalo za nadaljnjih ca. 1000 ha, ki so bili priključeni k lovišču LD Bovec. Zadnja ozemeljska sprememba je bila leta 1967, ko se je LD Livek priključila nazaj k LD Kobarid, ki sedaj upravlja 11 500 ha lovne površine. Lovišče se razteza v predalpskem prostoru, kjer se srečuje ravninski svet z gorami in sredozemsko podnebje z alpskim.

Zanimiv, čeprav zelo kratek opis lova v teh krajih pred 140 leti je podal profesor I. I. Sreznjevskij. V naše kraje, Rezijo in Benečijo, je po naročilu ruskega carskega urada prišel proučevati najzahodnejše Slované. Semkaj je prišel v letih 1840—42. V svoji študiji, ki je izšla v Petrogradu leta 1881 v zborniku carske akademije, pod naslovom: »Frijulskije Slavjanje«, je opisal tudi lov. Za Rezijo meni: »Lov je bolj ubog. Včasih ulovijo divjega zajca, toda

uplenitev srnjaka pomeni praznik za vse v dolini.« Zapis navaja, da je nekoč v teh krajih živel tudi medved.

Za Beneško Slovenijo pa pravi: »Divjad je prav obilna v gorah. Volk, lisica, jelen in srnjak se še niso preselili iz teh krajev. S posebno mrežo (»strjetka«) žene same lovijo lisice, toda nimajo pravice loviti jelena in srnjaka. Če pa bi se jim ponudila priložnost, bi jih napadle brez najmanjšega strahu.«

Posebno zanimivo je poglavje, kjer je med opisom starih običajev omenjeno tudi praznovanje praznika lova. Sreznjevskij pravi: »Pred začetkom zime se v gorah praznuje 'Jelenica' — praznik lova. Vsak mladenič si mora preskrbeti rdeč prapor (horoy).« Na ta skopi opis praznika lova se verjetno nanaša splošni opis staroslovenskih praznovanj v Benečiji (zadnji ostanki poganskih obredov). Verjetno so fantje z rdečimi prapori ob kresu plesali in peli. Ni pretirano, če menimo, da se je ta obred nanašal na češčenje staroslovenskega božanstva ali polbožanstva — boginje lova ali vile Jelenice. O tem običaju danes ni več sledu.

Gotovo je, da sta državna ureditev in zakonodaja, ki sta urejali in določali pravico do lova in uporabo zemljišč, vseskozi močno vplivali na stalež divjadi oziroma izginitev nekaterih vrst iz naših lovišč.

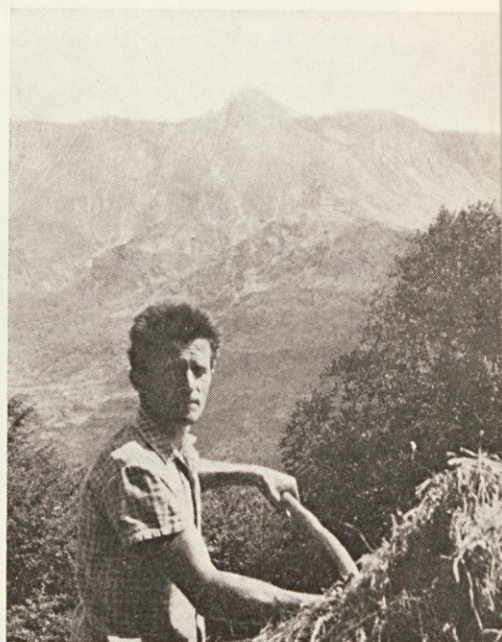
Skoraj po sredini našega lovišča je od začetka 16. do konca 18. stoletja potekala meja med Beneško republiko in Avstrijo. Vasi Livek, Robedišče, Logje in Breginj so spadale pod Beneško republiko do prihoda Napoleona v Italijo in propada Beneške republike (Kampoformijski mir 1797). Nato so bili ti kraji priključeni Italiskemu kraljestvu do poraza Napoleona pri Waterlooju (1814; in šele nato pridejo ta najzahodnejša lovišča za celih 100 let pod Avstrijo. Leta 1914 izbruhne I. svetovna vojna in te kraje ponovno zasedejo Italijani. Če poizkušamo danes presojati, kako so tujci gospodarili z našimi lovišči, potlej bi verjetno lahko zapisali, da je bil lov pod Beneško republiko bolj dostopen širšim plastem vsaj v obmejnih krajih. Na novo priseljeni Uskoki v av-

strijsko-beneških vojnah in obmejni prebivalci so imeli pravico do lova in ribolova, tega ni mogla izkoreniniti nobena oblast, ne avstrijska in ne italijanska. Od tod gotovo tako močne korenine divjega lova na tem območju. Ljudje so vedno jemali lov za svojo pravico, saj je hkrati pomenil vir preživetja v najtežjih časih, bil pa je tudi znak upora proti tujim oblastem.

Tako kot celotna družbena ureditev je bila tudi lovška zakonodaja družbeno (socialno) krivična. Lovili so samo bogati. Ne glede na to pa se je pod Avstrijo bolje gospodarilo z lovišči in je bilo italijanskih 25 let zanje najbolj usodnih. Pustili so jih prazne in izropane do skrajnih meja. Ostala je predvsem drobna divjad, velika pa v majhnem številu predvsem v nedostopnih predelih.

Tako dediščino smo prevzeli pred 30 leti. Pa tudi v tem času se je vrsta divjadi prilagajala hitrim in velikim gospodarskim spremembam nove Jugoslavije. Industrializacija je prinesla

Pri spravilu sena na senožetih Matajurja (1643 m), v ozadju Krn Foto J. Perat

Vas Breginj, preden jo je potres leta 1976 skoraj v celoti porušil. V ozadju Stol (1668 m) s svojimi južnimi pobočji
Foto Oskar

velike spremembe: opuščanje zemljišč v hribovitem svetu, zaraščanje nekdanjih travniških površin, njiv itd.

Do leta 1960 je prevladovala mala divjad. Po tedanjih ocenah smo imeli tega leta spomladi 138 srnjadi in 300 zajcev, uplenili pa smo 15 srnjakov in srn ter 102 zajca.

Leta 1975 smo ocenili stalež srnjadi nad 500 in je odstrelili 118, zajčji stalež pa je padel na 150 in odstrel na 23 zajcev. Tako nagla sprememba je odsev ekonomskih sprememb na vasi, ki jo je povzročil vsesplošen napredek

v Jugoslaviji. Z odhajanjem ljudi iz vasi v mesta in odpiranjem novih delovnih mest v industriji so se opuščale ogromne površine pašnikov, senožeti, travnikov in njiv, ki so se hitro spremenile v goščave. Jerebica je povsem izginila iz naših lovišč, število kotorn pa se je vznemirljivo zmanjšalo. Pred petimi leti smo kotorno s sklepom občnega zbora popolnoma zaščitili. Danes opažamo rahlo povečanje staleža te zanimive perjadi.

Gamsi so naša stalna divjad. Stari Breginjci, ki so imeli stanove (hleve)

v Plazeh in Kurnjaku, jih omenjajo ves čas. Zanimivo je, da je pokojni Jernejc uporabljal za gamsa isto ime kot Rezijani, to je »čmorč«.

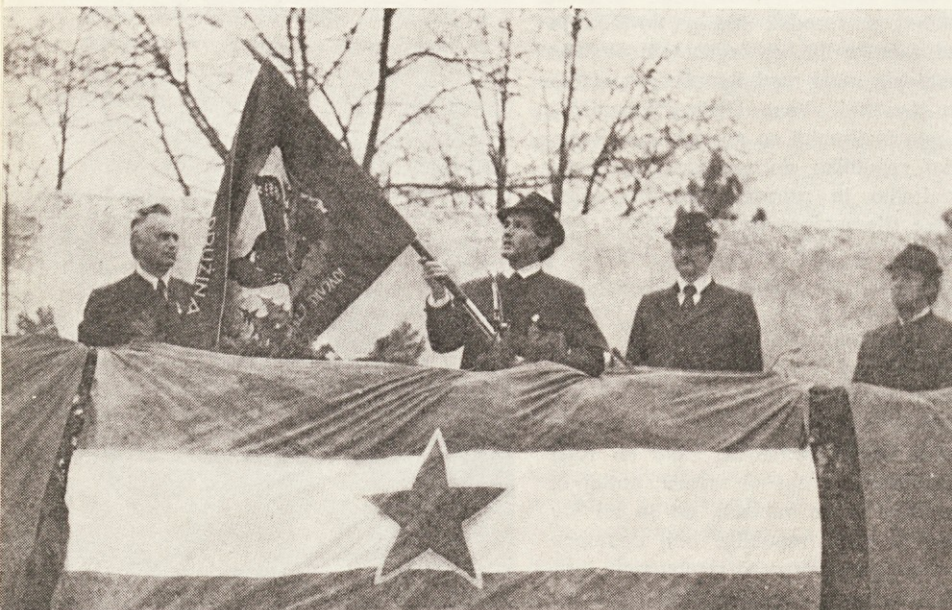
Stari Breginjci pravijo, da je prva svetovna vojna pomenila osvežitev za gamse na Stolu. Takrat so opazili, da se je njihovo število nenadoma povečalo. Domnevajo, da so se zaradi večletnih pozicijskih bojov na Kaninu in drugih bovških gorah preselili na Stol. Obdobje Italije je bilo za gamse in srnjad najbolj usodno. Tuji zakupniki so pobijali po načelu: Pobij čimveč v zakupni dobi! Bilo je tudi veliko divjih lovcev v Borjani, Podbeli, Sedlu, Robediščih, Logeh in Breginju. Italijansko obdobje je gams kot vrsta komaj preživel v našem lovišču. Leta 1955 so našteali le 13 gamsov. To število pa se do I. 1956 poveča na 35 in do I. 1975 na 72.

Veliki petelin je ves čas enakomerneje zastopan; njegov stalež ocenjujemo od 30 do 40. Pred vojno je bil bolj razširjen. Sekanje gozdov pod Italijo je močno skrčilo njegov življenjski prostor, tudi povojna urejanja in čiščenja gozdov so ga pregnala z nekaterih rastišč. Ohranitev velikega petelina v našem lovišču v takem številu, ob splošnem upadanju njegove številčnosti v svetu, lahko pripišemo v veliki meri dobremu gospodarjenju. Ves čas smo strogo omejevali odstrel, saj smo v letih od 1951 do 1975 uplenili le po enega, največ pa po dva na leto.

Ruševec je tudi star prebivalec naših planin in na srečo njegov stalež narašča. Italijanskih 25 let je tudi njegovo število porazno vplivalo. Po vojni je bilo samo še nekaj rastišč iz nekdanjih časov, ko je v Stolu vsepovsod odmevalo njegovo gruljenje in pihanje. Leta 1955 smo našteali 5 petelinov na rastiščih. Leta 1975 pa smo jih ocenili na 40. V razdobju 1951—1975 smo odstrelili manj kot enega petelina na leto. Gozdni jereb je prav tako dobro zastopan. Odstrela skoraj ni. Jerebarjenje se pri nas še ni uveljavilo.

Med vojnima divjih prašičev skoraj da ni bilo. Po vojni se divji prašiči ponovno zaredijo in leta 1955 so bili uple-

S slovesnosti ob razvitju prapora LD Kobarid. Na sliki Rudi Šimac, predsednik pripravljalnega odbora za proslavo, s praporom
Foto M. Cenčič

njeni prvi trije. Potlej pa vsa leta po 3 ali 4, razen leta 1960, ko je bilo ustreljenih 8. Nekdaj redka žival sedaj naseljuje ravninske in hribovite predele.

Srnjad, ki je danes naša najštevilnejša velika divjad, je obdobje med obema vojnama in vojno komaj preživela. Danes je z dobrim gospodarjenjem LD dosegla tako število, da je že kvarno za njeno populacijo.

V 30 letih smo lovci LD Kobarid uplenili: 1035 srnjadi, 43 gamsov, 73 prašičev, 1456 zajcev, 28 divjih mačk, 40 velikih petelinov, 18 ruševcev, 589 lisic, 76 kun.

V tem času sta bili zgrajeni dve lovski koči (na Matajurju in Stolu) in 50 km lovskih stez. Vzdržujemo 170 solnic, od tega 10 visokogorskih za gamse. Letno postavimo približno 20 senenih kopic, tam kjer je divjad pozimi ogrožena.

Še bi lahko naštevali, saj je bilo res veliko narejenega v teh 30 letih. Predvsem pa lahko rečemo, da je bilo naše gospodarjenje uspešno in lovsko pra-

vično, saj smo uspeli v tem času ponovno oživiti izropane revirje in jim vrniti vsaj del nekdanjega bogastva. Pri tem je treba tudi upoštevati, da

je naše lovišče obmejno in da slaba zaščita divjadi v Italiji in tamkajšnje neurejeno lovstvo vplivata na stalež divjadi tostran državne meje.

PO LOVSKEM SVETU

SVETEL ŽAREK IZ ITALIJE

Pod naslovom »Zmaga pameti — pobijanje ptic prepovedano« je bil v bavarskem časopisu Münchner Merkur objavljen članek o senzacionalni reakciji v Italiji na ogorčenje kritikov mnogih Evropejcev. Peter Darmühl poroča takole:

»Parlament italijanske jadranske regije Emilia Romagna je z zakonom prepovedal lovljenje ptic pevk. Prvi korak in smernica Rimu, prekiniti z neslavno tradicijo? Mogoče, vsekakor bo vsaj med Apenini in jad-

ransko obalo konec limanic, mrež in lova s slepimi ščinkavci. Z lovom povezane ptičje pojedine bodo izginile. Tudi učna knjiga A. Giacominija o lovljenju ptic, izšla leta 1969, bo vsaj v metropoli regije, v Bologni, izginila s polic. (Stavek iz knjige: ...Dokončna umetnost, kako pripraviti žive vabe, je: oslepiti mlade ščinkavce ...)

Romano Punginelli, novi minister regije za gospodarstvo, pristojen tudi za lovstvo, je vključil v lovski zakon nekakšno dvojno varstvo za ptičji svet. Ne samo, da so prepovedali lovljenje ptic pevk, tudi neverjetno dolgo lovno dobo (v Italiji) 250 dni so skrajšali na 70 dni letno. Tako naj končno tudi italijanski lovci pridobe na ugledu. Novi zakon predvideva še dolgoročno zaščito ptic. Uvedli bodo zaščitna področja in uredili gnezdišča za ptice selivke. Za pomoč pri izvajanju zakonskih določil so za ljudi, da bi se pri tem najbolj izkazali, razpisali denarne nagrade. Spodbuda državljanom, da dokončno opuste tradicionalno razvado.

Osnova tej za Italijo senzacionalni odločitvi provincialne vlade je rezultat raziskav mednarodne strokovne komisije, ki je ugotovila, da je osnovni razlog za izredno razmnoževanje mrčesa: uničevanje koristnih ptic pevk.

Vlada v Bologni upa s tem prispevom k ohranitvi okolja na odmev ne samo v Rimu, ampak tudi v Bruslju. Francozi in Belgijci, kakor je znano, v pobijanju ptic za Italijani veliko ne zaostajajo.«

A. Pajtler

»Divji prašiči prosijo pred vrati Münchna,« je podpis pod tole sliko v bavarskem časopisu »Münchner Merkur«, ki smo jo ponatisnili tudi v LOVCU. V gozdovih okoli Münchna, zlasti pa v Forstenrieder parku, sprehajalci v zimskem času (slika je posneta v decembru 1977) srečujejo družine ščetinarjev. Stiska za hrano jih žene iz goščav na rob sprehajalnih poti, kjer jih ljudje, katerim je to znano, krmijo s suhim kruhom in z drugo hrano. Nekateri se srečanju z divjimi prašiči veselijo, mnogim se pa zlasti pri prvem srečanju — sicer po nepotrebnem — pričnejo tresti hlače in črnim beračem pokažejo peté.

A. Pajtler

Lovski oprtnik

Predator ali mesojed?

Sočasno oziroma podobno, kakor se skuša med naše lovske izraze vrniti beseda številčnost za stari dobri izraz stalež, ki ima v našem lovskem izrazu staro domovinsko pravico, tako se je v našem lovskem besedišču pojavila tudi beseda *predator* (iz lat. praeda — plen).

Beseda *predator* naj bi torej označevala vse tiste živali, ki se preživljajo s krvjo in mesom drugih. Po slovensko smo jih zmerjali oziroma jih še zmerjamo — z »roparicami«. Kakšno krivico jim delamo!

Kaj more npr. lisica, če je narava ni ustvarila kot, recimo, — srno, ki se preživlja z rastlinsko hrano. Gre torej za socialne odnose med živalmi, gre za način prehranjevanja. Z ozirom na prehranjevanje delimo divjad na: rastlinojede (vegetarijance) in mesojede (po najnovjšem poimenovanju naj bi bili to *predatorji*!) ter na vsejede, kakor je npr. divji prašič.

Tiste živali torej, najsi bodo operjene ali odlakane, ki jim pravimo »roparice«, ker se preživljajo s krvjo in mesom drugih, pač ne zaslužijo tega imena, kajti mati narava jih je pač tako ustvarila, da se ne morejo preživljati s sola-

to, špinačo ipd., temveč z mesom — in se jih zato ne drži noben »greh«! Rekli bomo pač, da so mesojedi.

J. Perat v svojem članku (Lovec 1/77, str. 6, 7) obsoja streljanje obnemoglih prib, kosov in brinovk, dalje piše, da so italijanski lovske gostje v lovišču LD Strunjan, na obrežju, v solinah in močvirju, streljali na vse, kar je vzletelo, nadalje o postreljenih labodih in poslednji štorklji ter o drugih nepravilnostih. Glejte, to dela človek! Torej je on *predator* ali ropar narave ter — blagajne svoje lovske družine!

Res, zgodovina človeštva je polna ropov! Samo nekaj primerov: G. J. Caesar je npr. v Galiji izropal keltska sveetišča zaradi zlata. Podobno so delali Španci v Mehiki in Južni Ameriki, ko so oropali Azteke, Maje in Inke. Belci so v Severni Ameriki uničili številna plemena Indijancev in tisočere črede bizonov, ki so bili Indijancem osnovni pogoj za obstoj. In v novejši zgodovini: Hitler je v okupiranih deželah izropal vse, kar se je le dalo.

Tehle nekaj primerov naj osvetli vprašanje, kdo je pravzaprav *predator*. Ali človek, ta modra, razumna »krona stvarstva«, ali živali, ki se preživljajo na način, kakor jim ga je bila uzakonila mati narava?

Sicer pa nisem našel besede *predator* ne v nemškem besednjaku, ki je nasploh bogat z lovske izrazi, kakor tudi ne v nemški lov. literaturi in niti ne v angleščini. Če torej v teh jezikih ta tujka ni potrebna, je tudi docela nepotrebno, da se vgnezdijo v na-

šem slovenskem lovskem besedišču, prav tako ne kot vsiljenka — številčnost!

Stanko Lapuh

K članku

»Količinski odstrel srnjadi zadnjih treh let v SR Sloveniji«

V decembrskem Lovcu (št. 9, 1977) je članek A. Levičnika: Količinski odstrel srnjadi zadnjih treh let v SR Sloveniji. Številke so zanimive in povedo jasno, kam in kako naprej, če upoštevamo sedaj znana načela o gojitvi srnjadi. Ta načela je tovariš Levičnik tudi navedel in se z njimi strinjam. Podatke o odstrelu srnjadi navaja ločeno za lovske družine in lovsko-gospodarske organizacije. Lov. gospodarske organizacije kritizira, da je odstrel v njihovih loviščih nepravilen in navaja več dejstev. Podatkov o odstrelu v posameznih organizacijah ne poznam, poznam pa podatke o odstrelu srnjadi v gojitvenem lovišču »Medved« Kočevje in jih v tabeli tudi navajam. Iz podatkov se vidi, da je bil odstrel v treh letih (73/74, 74/75, 75/76) po spolnem razmerju 49,3 % srnjakov in 50,3 % srn, po starosti pa mladičev in enoletne srnjadi obeh spolov 50,3 %. Podrobneje je razvidno iz tabele. Odstrel je bil torej podoben takšnemu, za kakršnega se zavzema A. Levičnik. To sem napisal zato, ker je izračunano poprečje včasih dvomljivo: dober izgubi, slab pridobi ali obratno!

Ciril Štrumbelj

Nekaj o labodih

V Lovcu, št. 7 — oktober 1976, smo objavili enega izmed zanimivih Claricijevih sestavkov »O medvedu Mišku in njegovih sorodnikih«. Tudi sestavek »Nekaj o labodih« je iz zapuščine istega pisca.

Karel Clarici je bil rojen leta 1861 v gradu Haasberg pri Planini na Notranjskem, kjer je bil njegov oče Jurij ravnatelj posestev kneza Werrianda Windischgraetza. Ko je oče leta 1866 zapustil to službo, je vzel v najem za dobo 12 let graščinski posesti Zalog (Breitenau) in Luknjo v novomeški okolici, brez Lukenjskega gradu. Po preteku najemne pogodbe so se leta 1872 Claricijevi preselili iz Zaloške graščine v novo pridobljeni dom v Kandiji.

Prvi gimnazijski razred je Karel končal v Ljubljani. Bil je v reji pri stricu Francu Potočniku, Prešernovem častilcu in prijatelju. Nadalje se je šolal v novomeški gimnaziji, potem pa študiral pravo na Dunaju. V službi je bil vse do upokojitve na dunajski občini. Umrli je na Dunaju leta 1945.

Slovenski kulturni javnosti je postal znan šele prek svojih fotografij, v katerih je umel tankočutno razkriti svojskost motivike, takó značilne za novomeško okolico. Njegov izraziti likovni čut odseva prav tako iz njegovih risb. Vzporedno z estetskim čutom se je v njem tudi vedno bolj krepilo poglobljeno zanimanje za naravoslovje, še posebej za okamenine in jamske hrošče.

Z divjadjo in njenim življenjem se je poglobljeval že v svoji otroški dobi v Haasbergu, ko je lahko kar z okna opazoval v oboru srne in jelene, ločeno od njih pa tudi medvede. Lovske prigode pa so zlasti prenikale vanj med pripovedovanjem njegovega očeta-lovca. Kasneje pa

Odstrel srnjadi v GL »Medved« Kočevje v letih 73/74, 74/75 in 75/76

Lov. leto	SRNJAKI								SRNE								Srnjaki in srne skupaj
	mladiči		lanščaki		2 in večletni		srnjaki skupaj		mladiči		enoletne		2 in večletne		srne skupaj		
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%	
73/74	23	8,7	30	11,3	74	27,8	127	47,8	62	23,3	12	4,51	65	24,4	139	52,2	266
74/75	32	8,6	57	15,3	93	24,9	182	48,8	62	16,6	41	11,00	88	23,6	191	51,2	373
75/76	29	7,8	58	15,5	103	27,5	190	50,8	70	18,7	33	8,8	81	21,7	184	49,2	374
Skupaj	84	8,3	145	14,3	270	26,7	499	49,3	194	19,2	86	8,5	234	23,1	514	50,7	1013

se je tudi sam veliko ukvarjal z lovom.

Vse to je opisal v svojih spominih, ki pa so prišli na dan šele po njegovi smrti. Spominom je dal naslov »Knjiga moje mladosti«.

Uredništvo

Upam, da si ne zaslužim graje, če zaupam, da imam laboda za enega najlepših ptičev. V mislih mi je Cygnus olor, labod grbec. Naj že velja orel s svojim okrutno zapovedujočim pogledom za prisposodobno gospodovalnosti in pav v blišču svojih fantazijskih kovinskih barv za utelešeno veličastje, toda kateri ptič se more meriti po milini z labodom, ki se ves bel s komaj zaznavno dvignjenimi perutmi in z vratom, upognjenim v klasični liniji, prevaža po temnem jezeru? Z grbo na glavi — okrasom, ki v smislu klasičnega pravila posreduje prehod med čelom in kljunom.

Nič manj kot lepota zaslužita spoštovanje ljubezen in zvestoba, ki zavezujeta labodji par do konca njunih dni.

Na Traunskem jezeru se labodji pari z objetimi vratovi

kljunčkajo in na hrbtu skrbno nosijo sive puhaste otroke ljubezni poprek in počez po jezeru.

Labodi ljubijo človekovo bližino. Tu, kjer bivajo pol na svobodi ali, bolje rečeno, v prostovoljnem sosedstvu z ljudmi, jim morda branijo spone na perutih, da se ne umaknejo v skrite kotičke jezera, kjer bi lahko živeli njihovi otroci v polni svobodi, in ne poletijo v nordijske poletne sončne dneve, ko se prebudi v njihovih divjih bratih domotožje.

Ali jim to brani hrana, ki jim jo daje človek? Jezero je hranljivo kakor vsepovsod.

Na to je morda pomislil cesar Ferdinand, ko je roglič, ki so mu ga ponudili na srebrnem pladnju, da ga da labodu, sam použil.

Labodu grbcu je močno podoban labod pevec-Cygnus cygnus; čeprav ima krajši vrat in je tudi bolj čokat, je vendar še vedno labod. Na pomlad in jesen pogostoma potuje prek Planine kot njegov plemeniti bratranec. Ne koč smo ga videli na Krki, kjer se je več dni zadrževal,

sedaj tu, sedaj tam. Kako napadalen in vihrav je bil ta močni ptič, dokler mu ni zrno iz puške novomeškega trgovca in lovca Guština raztrgalo prsi.

Laboda naj bi streljali s kroglo, ker je njegovo telo dovolj dober cilj, dobiš ga pa lahko tudi s šibrami, če ga zadeneš v glavo. To potrjuje napis na podstavku nagačenega laboda s Cerkniškega jezera v zbirki trofej v planskem gradu Haasberg: »Zadet v sredo glave in pravilno uplenjen.«

Labod lahko doseže starost, kot nekateri mislijo, tridesetih let, vendar mu je zato treba pustiti čas.

Karel Clarici

Opomba: Labodi so na območju SR Slovenije redke preletne ptice. Pri nas se pojavljajo labod grbec, labod pevec in mali labod. Vsi so po zakonu strogo zaščiteni vse leto!

Uredništvo

Divji prašič v predmestju Kranja, divja mačka v Besnici

Konec julija 1977 je avtomobil, ki ga je šofirala voznica, v predmestju Kranja, na Gorenji Savi, povozil divjega merjasca-lanščaka, težkega 36 kg. To se je seveda zgodilo ponoči. Vest ne bi bila posebno zanimiva, če to ne bi bilo prav pred strnjnim mestnim naseljem, 100 m od ograje kranjske tovarne »Tekstilindusa«. Zakaj je prašič sam pritaval vse do prvih kranjskih hiš — voznica avtomobila je videla le tega — je uganka. Najbrž je iskal ustrezen življenjski prostor in hrano, našel pa je smrt pod avtomobilskimi kolesi.

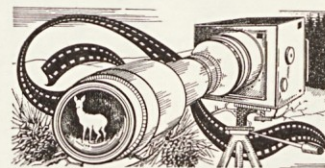
V lovišču LD Jošt, kjer se je to zgodilo, je divjih prašičev zelo malo oziroma so zelo redka prehodna divjad. Letni odstrel divjih prašičev v tem lovišču sta kvečjemu dva. V lov. letu 1977/78 so odstrelili le enega, ki je bil tudi lanščak, najbrž brat povoženega prašiča.

In še druga zanimivost iz tega lovišča: Na pritisku na

jelenjad in srnjad jeseni 1977 so v kraškem Rovniku pri Besnici uplenili pravo divjo mačko. Bila je samec, težak 6,5 kg. V Rovniku so številna brezna in votline. Tu je samica verjetno spomladi 1977 polegla mladiče, zakaj ugotovljeno je bilo, da uplenjeni maček ni bil še star eno leto.

Divja mačka je na Gorenjskem zelo, zelo redka.* Na celotnem Gorenjskem le vsako drugo ali tretje leto uplenijo po eno.

B. Galjot

Fotokino klub Diana

Štiriintridesetkrat ista

Kakor vedno sem tudi tokrat imel s seboj poleg gozdarskega odkazilnega kladiva še Praktico LTL z 200 mm teleobjektivom in v njej črno-beli 28 DIN film za še 34 posnetkov, torej skoraj ves film. Na povratku proti cesti sem se odločil, da pogledam še v dolinico, kjer smo drevje pred dvema letoma, zaradi redke zarasti in revnega naravnega podmladka, posekali do golega in poseko posadili s smreko. Čeprav je bila ura že skoraj enajst, je sonce ogrevalo le vzhodno in južno pobočje dolinice, ostali del pa je bil še v senci. Nič čudnega, saj je bil zadnji dan v oktobru. Še preden sem stopil iz strnjnega gozda na poseko, sem zagledal bežečo srno, ki se je kmalu ustavila. Pokleknil sem, slekel vetrovko in odložil odkazilno kladivo. Tako razbremenjen sem se začel plaziti s pripravljenim foto-

* Zaradi redkosti te avtohtone zveri bi bilo umestno, da bi jo z ustreznim dogovorom v vseh gorenjskih loviščih zaščitili vse leto. Lovski zakon jo je zaščiten v vseh loviščih v SR Sloveniji od 16. februarja do 31. oktobra.

Urednik

Labod grbec

Narisal M. Mušič

Posnetki zgoraj po vrstnem redu: 1., 8., 18., 21. Posnetki spodaj: 23., 27., 29. in 34.

Foto T. Kočar

aparatom proti srni. Ko me je zopet zagledala, je že z glasnim bokanjem izginila. Medtem pa je iz smrekic skočila še ena srna in zbežala po najkrajši poti v gozd. Obstal sem in samo žalostno gledal, kako mi je vse ušlo, ne da bi kaj ujel na film. Tedaj pa je 30 m pred menoj zrastle iz tal še ena srna in začudeno strmela vame. Hitro namerim in jo ujame prvič na film. Ker se ni premaknila, sem zopet pritisnil. In tako je tretjič, četrtič... desetič. Medtem pa zaslišim desno od sebe, prav blizu roba doline, hrupno lomastenje. Morali so biti divji prašiči ali jelenjad. Po tolikih posnetkih sem počasi začel normalno dihati in tudi postavil sem se bolj trdno na noge. Napetost je popustila in pritiskal sem le, ko je srna obrnila glavo v stran, da bi ujel čim lepšo »pozor«, kot se temu pravi. Počasi sem se začel premikati naprej, kajti sonce mi je prek krošenj dreves že svetilo v oči in me motilo. Potem sem celo počepnil, a srna me je le gledala, se kdaj pa kdaj

sklonila k tlom, obliznila gobček ali obrala travo ali list. Tako sem pritiskal na sprožilec celih 20 minut. Počasi sem se ji približal na 15 m, tedaj mi je celo ona sama stopila korak naproti, ko da se tudi ona ne boji. Toda jaz še korak naprej, tedaj pa ona korak nazaj, kar ritensko. Vse skupaj je postalo prav zabavno. Končno se pririnem do štora in nanj počepnem. Pritisnem na 12 m, tokrat zadnjič. Zmanjkalo mi je filma. Le zakaj nimam s seboj še aparata z barvnim diafilmom, sem pomislil. Fotografiral sem z zaslonko od 3,5 do 5,6, eksponiral $\frac{1}{250}$ in seveda naravnaval razdaljo od 30 do 12 m. No, ker ne morem več fotografirati, se bova pa pogovarjala, sem si dejal. Začel sem rahlo pivkati, kot srnji mladič. Pozorno me je poslušala in odjedala trave. Pa sem še jaz začel trgati liste maline in plevel, ki se je razrastle na poseki. Igra je trajala kakih pet minut. Rad bi še ugotovil, do kakšne bližine me bo žival pustila. Stopil sem

s štora in se ji zopet začel bližati. No, to je bilo pa le malo preveč. Umaknila se je le nekaj korakov nazaj, do roba gozda, pod krošnje dreves in me zopet gledala. Jaz pa kar proti njej. Začel sem že misliti, da je bolna in da ne more bežati. A se je končno le, kot vse njene vrstnice, spustila v beg, jaz pa sem se vrnil tja, kjer sem pustil vetrovko in kladivo. Nisem mogel verjeti, da sem porabil skoraj ves film in da sem iz razdalje 30 metrov prišel srni na borih 12 m.

Hitro sem stopal proti cesti z zanimivim »plenom«. Štiriintridesetkrat sem »streljal«, vsakič »zadel«, a divjad je ostala živa in zdrava. Drugače je s puško. Strel — in konec vsega lepega, kar si videl, preden si sprožil. Pri fotografiranju pa se lepota povrne, obnovi; ko narediš sliko, jo gledaš in uživaš, če ti je posnetek uspel. Če ni uspel, imaš še vedno možnost, da isto žival še kdaj zopet fotografiraš.

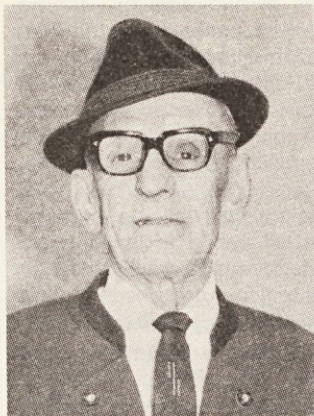
Tomaž Kočar

Jubilanti

Jože Caf je slavil svojo 50-letnico 10. 12. 1977. Rojen je bil v Jurovskem dolu, izučil pa se je trgovske stroke, ki jo opravlja še sedaj kot poslovodja prodajalne.

Naravo je začel spoznavati prej kakor abecedo in kot gonjač se je pripravljaj za vestnega lovca. Lovski izpit je opravil leta 1954 in bil že leto kasneje izvoljen v upravni odbor LD. Poštenje in natančnost sta Jožetovi vrline, zato so mu zaupali funkcijo blagajnika, ki jo z največjo natančnostjo opravlja še danes. Je tudi član gospodarsko-gojitvene komisije in kot velik ljubitelj psov še kinološke komisije LD. Odlikovan je z znakom za lovske za-

Jože Kovačič

Martin Štrumbelj

Mirko Verlič

sluge in z zlatim kinološkim znakom.

Dragi Jože, k tvojemu jubileju ti iz srca želimo še mnogo zdravih let in lovski — dober pogled!

LD Lenart v Slov. goricah

Jože Kovačič, ki je bil rojen v vasi Vogričevci, je 28. 2. 1978 praznoval svojo 75-letnico. Lovsko puško je dal na ramo leta 1935. V zakupnih loviščih je opravljal lovsko-čuvarjsko službo 6 let. Leta 1946 je sodeloval pri ustanovitvi LD Cezanjevci in bil vseskozi njen predsednik. Po razpustu te majhne LD, leta 1953, je vstopil v LD Bučkovci in več let deloval v njenem UO ter komisijah. Posebno se je izkazal s prostovoljnim delom pri gradnji doma oziroma zavetišča LD. Je kmetovalec in prav je, da omenimo tudi njegovo vzorno kmetijo ter ljubezen do živinoreje. Od mladih let je tudi gasilec in o njegovi vzornosti pričajo številna gasilska priznanja in odlikovanja.

LD Bučkovci mu je pri otvoritvi lovskega doma izrekla javno pohvalo in ga imenovala za svojega častnega člana, Lovska zveza Slovenije pa mu je podelila znak za lovske zasluge.

Spoštovani tovariš Joško, še na mnoga zdrava in zadovoljna leta na tvoji vzorni kmetiji, na lovu pa — dober pogled!

Lovci LD Bučkovci — J. I.

Martin Štrumbelj, lovec od leta 1922, je 10. 11. 1977 dopolnil 80 let svojega življenja. Po prvi svetovni vojni se je ukvarjal z lesno trgovino in kot lovec je imel v zakupu revir nad Stražo v občini Prečna. Po drugi vojni je bil prvi starešina leta 1946 ustanovljene LD Toplice. To funkcijo je opravljal 10 let. V upravnem odboru LD pa je vseskozi, z izjemo nekaj let, ko je bil predsednik disciplinskega razsodišča. Več let je bil tudi član UO Okr. lov. zveze Novo mesto.

V NOB je sodeloval od leta 1941. Septembra 1943 je s svojim avtomobilom pripeljal glavni štab partizanske vojske v Stražo, kjer se je pogajal z Italijani o njihovi kapitulaciji. Ob koncu vojne je bil Martin oficir partizanske vojske.

Za svoje delo in lovstvo je prejel več priznanj in odlikovanj, najdražji pa mu je red za lovske zasluge III. stopnje, ki ga je dobil prav za svojo 80-letnico.

Želimo mu, da bi še dolgo hodil na lov in na »zadnjih pogonih« pomagal našim pevcem s svojim močnim, prijetnim basom.

Člani LD Toplice

Dušan Žunič, rojen v Burič selu pri Petrovi gori na Hrvaškem, lovec 29 let, je 17. 10. 1977 praznoval svoj 60. rojstni dan. Poleg svojega družbenopolitičnega dela, za kar je prejel visoka odli-

kovanja, je vedno našel čas tudi za naravo, lov, tovarštvo in delo v lovski organizaciji. Član uprav. odbora LD je bil 14 let, sedaj pa je 2 leti član NO LD. Pravičen, enako strog in kritičen do drugih kakor do sebe si je vedno prizadeval uveljaviti napredna lovška načela in si s tem pridobil velik ugled. Kot lovec je odlikovan z znakom za zasluge in z redom III. stopnje.

Dragi Dušan, iskrene čestitke k jubileju in še veliko let — dober pogled!

Člani LD Krško — S. B.

je 24. okt. 1977 praznoval svojo 50-letnico. Bil je 7 let član upravnega odbora in raznih komisij, sedaj pa je 2 leti član NO LD Krško. V svoji lovski praksi se je razvil v velikega poznavalca psov ptičarjev. V želji po še večjem lovskem znanju je lani opravil tudi lovskočuvarjski izpit. Daleč naokoli je znan po svojem zdravem humorju in originalnosti ter v lovskih vrstah zelo priljubljen. Kinološka zveza ga je za uspehe pri vzgoji in zreji ptičarjev odlikovala s srebrnim in zlatim kinološkim znakom, LZS pa za zasluge v lovstvu z znakom in redom III. stopnje. Iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih let in lepih lovskih doživetij.

Člani LD Krško — S. B.

Mirko Verlič je 6. okt. 1977 praznoval svojo 70-letnico. Lovec je postal po osvoboditvi in je soustanovitelj naše LD. Lovski čuvaj v našem lovišču je bil 7 let. Eno leto je bil član NO, sedaj pa je že 9. leto član UO oz. IO LD. Po smrti sina lovca je prevzel vodstvo revirja, ki ga — kot sinovo zapuščino — s posebno skrbjo nadzoruje. Je velik ljubitelj slovenske pesmi; še vedno pa ni izpolnjena njegova velika želja, da bi v LD ustanovili lovski oktet.

Iskreno mu čestitamo k jubileju in mu želimo še veliko let in še mnogo najlepših doživetij v našem lovišču.

Lovci LD Pernica — P. J.

Lovska organizacija

30 let Lovske družine Brestanica

LD Brestanica je 14. avgusta 1977 proslavila svojo 30-letnico delovanja.

Proslava se je pričela z meddružinskim strelskim tekmovanjem, katerega se je udeležilo veliko članov lovskih družin iz Posavja. Po tekmovanju je predsednik LD razglasil izid tekmovanja, čestital zmagovalcem ter razdelil diplome in nagrade.

Lovski rog je naznanil drugi del proslave. Vse prisotne lovce in nelovce je pozdravil gospodar LD in dal besedo ustanovnemu članu, ki je opisal delo, uspehe in tudi težave LD v tridesetih letih njegovega delovanja.

O 70-letnici organiziranega slovenskega lovstva in o lovskem zakonu je govoril predstavnik ZLD Posavje, čestital LD Brestanica za dosežene uspehe, potem pa podelil odlikovanja 11 zaslužnim članom. Predsednik LD pa je

izročil družinska priznanja 6 častnim članom. Sledil je nastop moškega pevskega zbora »Svobode« iz Brestanice.

Končno je predstavnik pokrovitelja, Elektrarne Brestanica, po krajšem nagovoru slovesno odprl lovski dom ter povabil vse navzoče na ogled njegove notranjosti.

Sedanja LD Brestanica je nastala iz lovskih družin Blanca in Brestanica. LD Blanca je imela ob ustanovitvi, leta 1946, 11 članov, LD Brestanica pa 16. Obe LD sta bili majhni in njihovi lovišči premajhni za uspešno gospodarjenje z divjadjo. Zato sta se obe LD l. 1950 združili, združili sta se tudi lovišči. Sedaj ima LD Brestanica 36 članov, njeno lovišče pa 5575 ha površine.

Ob 20-letnici svojega obstoja je LD Brestanica razvila svoj prapor. Člani pa so večkrat na posvetih in občnih zborih razpravljali o tem, da naj bi LD dobila tudi svoje prostore. Tako so na občnem zboru leta 1971 sprejeli sklep o gradnji lovskega doma ter pravilnik o prostovoljnem delu pri gradnji. Zaradi denarnih težav pa je gradnja počasneje napredovala, kakor so predvidevali; z gradnjo so

kasnili eno leto. Člani LD so pomagali ne le z delom, ampak tudi z denarnimi prispevki.

Kljub delu in težavam pa je LD mislila tudi na družabnost. Z LD Stol — Žirovnica sodeluje že dalj časa in avgusta 1977 sta se družini pobratili.

Člani LD Brestanica so lahko ponosni na svoje delo. Dobili so svoje prostore, ki bodo služili za njihove lovske potrebe in boljše počutje vseh članov.

A. Javorič

Lovska družina Dekani ob 70-letnici SLD

Korenine LD Dekani segajo tja v leto 1910, ko je bil 16. oktobra ustanovni občni zbor »Lovskega in strelskega društva za Istro v Dekanih« (prvo na Koprskem). V društvo so se včlanili domačini Slovenci in manjše število Italijanov. Že naslednje leto je društvo izlicitiralo lovišče tedanje občine Dekani. Z razpadom Avstro-Ogrske, leta 1918, je Primorska prišla pod Italijo. Fašistični režim je že leta 1926 prepovedal de-

lovanje slovenskih društev, ta prepoved je prizadela tudi to društvo. V iskanju izhoda, da bi si ohranili lovišče in pravice do lova, so 11. aprila 1926 sklicali »izredni kongres društva«, kakor so ga imenovali, in sprejeli sklep, da se društvo preimenuje v »Circolo cacciatori Dekani«. Tako se je društvo ohranilo vse do druge svetovne vojne, vendar so iz njega zaradi preganjanja Slovenci vedno bolj izpadali. Vsi člani so morali biti tudi vpisani v fašistično stranko. Na koncu je ostalo v društvu le nekaj Slovencev.

Ti so skoraj vsi, poleg nekdanjih članov tega društva, kasneje sodelovali v NOB kot borci. Po vojni pa so bili pobudniki za ustanovitev nove lovske organizacije.

LD Dekani ima pretežni del svojega lovišča ob državni meji z Italijo. Segajo od mednarodnega bloka Škofije do gradu Socerba nad Trstom. V lovišču, ki meri ca. 3000 ha, je največ fazanov, zajcev in srnjadi. Kakor drugod tudi v našem lovišču opazujemo občutno upadanje staleža zajca.

Zato temu vprašanju posvečamo posebno skrb. Nasprotno je s srnjadjo. Do nedavne ga je v našem lovišču sko-

raj ni bilo, zdaj pa je prirastek že tako velik, da letni odstrel le-te planiramo od 80 do 100. Takšen porast staleža srnjadi pogojuje opuščanje kmetijskih površin in zaraščanje le-teh z gozdom. Ti gozdovi se seveda razlikujejo od gozdov v notranjosti Slovenije in imajo izrazit mediteranski značaj, z bujno, skorajda nepretrgno podrastjo robide in akacije.

Neobdelane kmetijske površine lovci delno obdelujemo za divjad ter ji tako izboljšujemo življenjske pogoje. Kljub dobri volji pa ne moremo nadomestiti dela kmetov. Zato nam stalež male divjadi iz leta v leto upada. Prav ta divjad pa nam je omogočala dovolj donosen lovski turizem inozemskih gostov, da smo lahko vlagali v lovišče in plačevali lovskočuvarjsko službo. Zdej pa že moramo razmišljati o preusmeritvi lovskega turizma.

Člani LD veliko pozornost posvečajo strokovnemu izobraževanju. Pet članov je tudi uspešno opravilo dopisno šolo za lovske tehnike. LD je razvila svoj prapor leta 1971. Leta 1973 pa je ustanovila svoj pevski zbor, ki je tedaj štel 14 članov, sedaj pa 22. Nastopil je na vseh srečanjih lovskih pevskih zborov Slovenije. Zbor je tudi v Krajevni skupnosti pomemben kulturni dejavnik.

Ne moremo si zamisliti pomembnejše kulturne prireditve brez sodelovanja lovskega pevskega zbora. Poleg tega zbor nastopa na pogrebih lovcev in članov ZB NOV. Gostuje tudi na proslavah in prireditvah drugih lovskih družin ZLD Koper.

Tudi nismo pozabili na tovariško povezovanje z drugimi lovci v domovini in zamejstvu. Leta 1976 se je LD pobratila z LD Draga-Trava. Navzeli smo tudi stike z Društvom slovenskih lovcev Julijske krajine Doberdob, katerega člane že drugo leto vabimo na skupne love.

Delavni so dekanski lovci. Verjetno so zato pozabili predlagati najzaslužnejše za lovsko odlikovanja; 17 let v LD ni bil nihče odlikovan. Prav ob 70-letnici slovenskega lovstva pa je 15 članov

Lovska družina Brestanica pred svojim lovskim domom, ki ga je odprla 14. avgusta 1977

prejelo — znak za lovske zasluge in 2 člana red za lovske zasluge III. stopnje. Odlikovana je bila tudi LD z redom za lovske zasluge III. stopnje.

LD Dekani je proslavila Titove jubileje in jubilej slovenske lovske organizacije 29. novembra 1977. Ta dan smo imeli skupni lov, ki so se ga poleg domačih lovcev udeležili tudi člani pobratene LD Draga-Trava in zamejskega društva Doberdob. Po lovu je bila v kulturni dvorani Zadružnega doma v Dekanih slovesnost s pestrim sporedom.

Franc Skok

Zastopniki vseh lovskih družin Bele krajine v Adlešičih

LD Adlešiči je v počastitev partijskih in Titovih jubilejev razvila svoj prapor v nedeljo, 19. 6. 1977. Dopoldne tega dne je ZLD Bela krajina priredila v Adlešičih meddružinsko strelsko tekmovanje na umetne golobe in v tarčo »srnjak«. Popoldne pa je bila proslava, ki so se je udeležili zastopniki vseh belokranjskih lovskih družin. Lovci so prikorakali na slavnostni prostor v lovskih krogih in z lovskimi prapori.

Slovesnosti v Adlešičih je prisostvoval tudi Ludvik Zajc, tajnik skupščine LZS.

Ko so zadoneli lovski rogovi, je udeležence pozdravil blagajnik LD Adlešiči Ciril Požek. Izčrpen slavnostni govor pa je imel gospodar LD Ivan Požek. Med drugim je orisal 31-letno razvojno pot LD Adlešiči, ki je bila ustanovljena 15. 9. 1946 v Velikih Selih. Nadalje je orisal prispevek članov LD Adlešiči v NOB kakor tudi v povojni graditvi domovine ter uspehe v lovstvu. LD Adlešiči uspešno sodeluje s sosednimi lov. družinami, še posebno s hrvatskim lovskim društvom »Šljuka« Pilišče, s katerim se je leta 1974 pobratila.

V kulturnem programu je nastopil tudi ženski pevski zbor iz Adlešičev.

C. P.

Na prireditvi v Adlešičih (z desne): Ludvik Zajc, tajnik skupščine LZS; Janez Žunič, predsednik ZLD Bele krajine; Matija Peteh, bivši večletni starešina, in Ivan Požek, gospodar LD

Novoletno strelsko tekmovanje

LD Taborska jama je 2. 1. 1978 priredila na svojem strelišču v Zavrhu pri Sp. Slivnici — Grosuplje novoletno lovsko strelsko tekmovanje na umetne golobe in v tarčo »srnjak« z MK puško. Ekipe so bile tričlanske. Vsak član ekipe je streljal na 10 golobov in 10-krat na »srnjaka« in imel možnost doseči skupno 200 točk oziroma ekipa 600 točk (vsak sestreljeni golob 10 točk in zadetek v krog desetico 10 točk).

Tekmovanja se je v lepem sončnem vremenu udeležilo veliko lovcev, nekateri celo iz bolj oddaljenih krajev. Vsega je nastopilo 90 strelcev, ki so bili s potekom tekmovanja zelo zadovoljni.

Najboljše 3 ekipe:

1. LD »Udenboršt« — 455 t.
2. LD Vrhnika — 422
3. LD Cerklje na Gor. — 395

Najboljših 8 posameznikov:

1. Peter Slatnar, LD Cerklje na Gor. — 190 točk
2. Franc Končan, LD Horjul 176
3. Ivan Tkalec, LD Taborska jama — 173
4. Tone Markič, LD »Udenboršt« — 167

5. Vinko Tomažič, LD Toško čelo — 166
6. Zvone Florjančič, LD Šmarna gora — 166
7. Anton Habjan, LD Višnja gora — 162
8. Marko Fuks, LD Artiče — 162

I. T.

Lanski uspeh lovskega strelstva v Gornji Radgoni

ZLD Gor. Radgona je v okviru 15. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gor. Radgoni priredila že tradicionalno srečanje lovcev. Ob tej priložnosti so se zopet pomerili strelci na umetne golobe za prehodni pokal Pomurskega sejma.

Streljanje je bilo 27. 8. 1977 na novem strelišču LD Gor. Radgona. Nastopilo je 10 ekip in 80 posameznikov. Vsak član ekipe je streljal na 2 seriji po 10 golobov, vsak posameznik pa na 15 golobov. Konkurenca je bila zelo močna, saj so nastopili strelci s celotne severovzhodne Slovenije, precej pa jih je prišlo tudi iz Avstrije.

Uspehi ekip:

1. LD Duplek
2. LD Ormož
3. LD Gor. Radgona

Uspehi posameznikov:

1. Janko Rožmarin, Sp. Ptujsko polje
2. Franc Strniša, G. Radgona
3. A. Meirhofer, Radgona (Avstrija)

Prehodni pokal, ki ga je v letu 1976 osvojila ekipa LD Rankovci, je v letu 1977 prevzela ekipa LD Duplek.

S. Ribič

Program lovskega strelstva za leto 1978

Razširjena komisija za lovsko strelstvo LZS je na seji, 16. 3., sprejela program za leto 1978 ter se dogovorila za datume in izvajalce prireditve.

Pomladanska pregledna tekma A kategornikov bo 8. aprila, s pričetkom ob 8. uri, na strelišču LD Radeče, ZLD Zasavje. Nastopiti imajo pravico vsi A kategorniki z objavljenimi listami. V to kategorijo so se uvrstili na prvenstvu LZS za leto 1977 in s tem osvojili tudi pravico za nastop na pomladanski pregledni tekmi.

Prvenstvo LZS v lovskem streljanju za leto 1978 bo 8. in 9. julija na strelišču LD Radeče, s pričetkom ob 8.

uri. Pravico do nastopa imajo ekipe in posamezniki, ki zastopajo posamezne ZLD. Pravico nastopa ima tudi ekipa lovske OZD (zavodi za goj. divjadi, goj. lovišča), ekipa Kluba prijateljev lova iz Celovca in ekipa Društva slovenskih lovcev Julijske krajine »Doberdob« ter vsi A kategorniki, ki bodo nastopili v ekipah ZLD.

Razpis za prvenstvo LZS so prejeli po pošti vse ZLD in drugi navedeni v prejšnjem odstavku. Cena golobu na vseh streliščih lov. organizacij v SR Sloveniji je po dogovoru 2 din. Vse ZLD naj na LZS čimprej pošljejo program lovskegostrelskih prireditv za objavo v Lovcu.

Lista A kategornikov za leto 1978

ZLD Celje: Gregor Horjak, Marjan Dornik, Boris Planinc, Anton Zupan, Mišo Horjak, Vlado Keber;

ZLD Gorenjske: Janez Markelj;

ZLD Gorica: Ladislav Leban, Marjan Baša;

ZLD Koper: Gabrijel Trček, Rajko Piciga, Franca Severin;

ZLD Ljubljana: Ljubo Jurič, Ivan Tkalec; Jurij Bojc, Franc Barbič, Mitja Kersnik, Jože Zadnikar, Bogdan Jež;

ZLD Ljutomer: Milan Rudolf, Jože Rajh;

ZLD Maribor: Alojz Mihev, Tomo Kranjc, Slavko Čuček, Tone Križanič, Zoltan Rajh, Ludvik Dornik, Janez Kalan;

ZLD Novo mesto: Jože Penca;

ZLD Posavje: Janez Šekornja, Dragutin Grajski;

ZLD Postojna: Marjan Sotler, Anton Marinčič, Slavko Milič;

ZLD Prekmurje: Jože Štiblar, Štefan Benko, Branko Račič, Mirko Horvat;

ZLD Ptuj: Stanko Frangeš, Milan Hlupič, Franc Rakuša, Janko Rožmarin, Rene Glavnik, Slavko Jerenko, Rudi Rakuša, Slavko Bračič;

ZLD Zasavje: Anton Brilej.

Vsi A kategorniki imajo pravico nastopati na tekmovanjih, kakor to določa samoupravni sporazum o strelstvu LZS.

Predsednik komisije za strelstvo LZS:
Janez Saksida

Mladi pišejo

Lovska razstava v Cerknem

Oktober 1977 so lovci v Cerknem priredili veliko razstavo, ki si jo je ogledalo veliko ljudi. Pobirali so prostovoljne prispevke in prodajali značke.

Na razstavi je bilo veliko papagajev, divjih rac, sov, kraguljev in srnjakov. Bila sta tudi medveda in mogočne glave divjih prašičev. Bile so tudi druge živali, ki jih le redkokdaj vidimo v naših gozdovih in jih poznamo le iz knjig. Na suhih drevesih so bile nagačene vevice, kune zlatice in druge gozdne živali. Lovec Eržen nam je pripovedoval o divjadi. Še prej pa nam je ob razstavljenem lovskem orožju, slikah in skopcih povedal veliko zanimivosti. Pokazal nam je kameno sol, ki jo lovci polagajo srnjadi čez zimo. Povedal nam je tudi, katere živali so zaščitene.

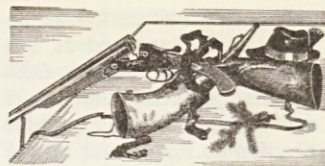
Razstava mi je bila zelo všeč.

Najmlajša udeleženca v lovskega krojih pri otvoritvi lovskega doma LD Strojna, 16. 7. 1977 Foto F. Rotar

Posebno lep je bil zajček, ki je sedel pod smreko, in nagačeni srnjaček, ki je ležal ob grmu. Tu so se najmanjši otroci najraje ustavljali.

Andreja Uršič, 4. razred osnov. šole Spomenik NOB, Cerkno

V spomin

Pripis uredništva: Objavljamo prispevek o lovski razstavi v Cerknem. To je tudi edino poročilo o res enkratni prireditvi cerkljanskih lovcev v počastitev Titovih, partijskih in lovskega jubileja, z bogatim kulturnim programom, ki je razgibal in pritegnil številne Cerkljane. Vendar nam o tem niso poročali — razen učenke Andreje. Ob tem poročilu se bo morda marsikak bralec vprašal:

Odkod sove (najbrž nagačene) na razstavi, če so popolnoma zaščitene? Ne šele z Zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, odstrel sov vseh vrst je bil prepovedan že prej! Pojasniti bi bilo morda treba, da se sem in tja dobi mrtva sova ob cesti, če jo zbije avtomobil. Sova tudi pogine, če pojé zastrupljeno miš. Nagačene sove pa sicer sodijo na razstavo, da jih ljudje spoznajo. Toda ob vsaki divji živali, ki je ni dovoljeno odstreliti (tudi večerica), bi bil na razstavi dobrodošel napis, da je povsem zaščitena.

Odkod na razstavi papagaji? Najbrž so bile razstavljene tudi žive udomačene ptice v kletkah.

Ali (kameno) sol lovci res pokladajo srnjadi čez zimo? Ne, nikakor, saj sol povzroča žejo. Naj mar žejna divjad je sneg in liže led, če so vode zamrznjene! Tudi divjad se prehladi. Lovci polagajo oziroma nastavljajo sol v solnike ali solnice zlasti na spomlad (marca, aprila), ko se sneg poslabša in poganja prvo mlado zelenje. Tedaj nastopi sprememba v prehrani srnjadi in druge divjadi, ki za boljšo prebavo rada liže sol. Toda solnice ali solniki so narejeni tako, da žival ne pride v neposreden stik s soljo, pač pa liže le solno raztopino na deblu ali tleh.

Janez Levec-Kontelj, častni član LD Lož-Stari trg, je v 85. letu starosti, 9. 4. 1977, odšel v večna lovišča. Bil je ustanovni član naše LD, 2 leti starešina, 2 leti gospodar in 6 let predsednik nadzornega odbora, odlikovan z znakom za lovske zasluge. Na zadnji poti smo ga spremlili vsi člani naše LD in tudi zastopniki sosednjih LD. Pred odprtjem grobom se je od njega v imenu starotrških lovcev poslovil revolucionar Matevž Hace, njegov dolgoletni prijatelj.

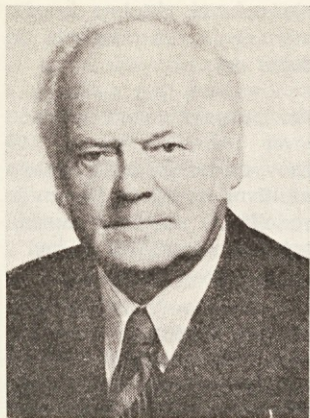
Janez pred vojno, kot napreden kmet, ni imel možnosti za javno lovsko udejstvovanje. Takratni zakupniki lovišča so sicer videli v njem vse lastnosti dobrega lovca, občasno so ga tudi povabili na lov, a ne kot strelca, temveč kot gonjača.

Naj mu bo časten spomin!

LD Lož-Stari trg — J. B.

Valentin Jugovič-Jugo. Ko se je narava pripravljala k zimskemu počitku ter sta slana in jesenski veter potrgala z dreves pozlačeno listje, tedaj je odpadel še en list z drevesa zelene bratovščine: naš dragi, pri vseh lovcih priljubljeni Jugo. Za vedno nas je nenadoma zapustil 15. novembra 1977, v 76. letu starosti.

Že kot bosonogi pobič je vzljubil gorenjske gozdove in se kot gonjač udeleževal brad po Sorški dolini. Do vojne leta 1941 je bil — vse skozi kot lovec — na službenem mestu v Radljah, ko ga je okupator izgnal, njega in njegovo družino, v Srbijo. Po osvoboditvi se je vrnil, sodeloval v raznih delovnih akcijah in ustanovil tudi LD Marenberg (Radlje), katere prvi starešina je bil. Po pre-

Valentin Jugovič

Janez Gregorič

Franc Skuhala

mestitvi v Ptuj je postal član LD Ptuj in 11 let je bil vesten blagajnik LD, blagajnik lovske zveze v Ptuj pa 8 let. Dolgo je bil tudi član izpraševalne komisije za lovske izpite ptujske zveze. S svojim psom Aronom je dosegel prav dobre in odlične uspehe na razstavah in tekmah.

Za svoje plodonosno delo je bil odlikovan z redom dela III. stopnje, z znakom za lovske zasluge, z redom za lovske zasluge II. stopnje in s srebrnim kinološkim znakom. Dragi Jugo, s številno udeležbo na tvoji zadnji poti smo lovci, tvoji stanovski tovariši in prijatelji dokazali, kako radi smo te imeli. Ko ti je po poslovnih govorih zadonel lovski rog in so ti jeknile puške v zadnji pozdrav, smo ti po starem lovskem običaju prekrili krsto s smrekovimi vejicami — v poslednje slovo. Ostal nam boš v spominu, dokler tudi mi ne pojdemo za teboj na lovsko — mrtvo stražo.

LD Ptuj — A. M.

Janez Gregorič nas je za vedno zapustil 16. 11. 1977, v 68. letu starosti. Med okupacijo, takoj leta 1941, je spoznal, da mu je mesto v OF.

Njegovo udejstvovanje v NOB pa ni ostalo skrito okupatorju, ki ga je aretirali. Nasilje nad njim so izvajali Italijani kakor tudi Nemci, v Dachauu.

Janez je bil neprekinjeno 8 let starešina naše LD, hkrati

pa tudi član UO Okrajne lovske zveze Postojna in kasneje Okrajne LZ Ljubljana. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje.

Starotrški in drugi lovci Notranjske smo ga v žalnem sprevedu spremili na podcerkavsko pokopališče, k njegovemu poslednjemu domu.

Hvala ti, dragi Janez, za vse tvoje delo v dobro našega lovstva! Ohranili te bomo v trajnem spominu.

LD Lož-Stari trg — J. B.

Franc Skuhala, član LD Križevci pri Ljutomeru, je postal lovec ob ustanovitvi LD Križevci leta 1946. Že ob sprejemu je bil izvoljen v upravni odbor, kjer je uspešno deloval polnih 10 let, pozneje je svoje delo nadaljeval v nadzornem odboru in disciplinskem razsodišču LD. Kot kmet je srečeval divjad pri svojem vsakdanjem delu, ljubil jo je in spoštoval. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Bil je zaveden Slovenec in takoj po osvoboditvi izvoljen za prvega predsednika Krajevnega ljudskega odbora Križevci pri Ljutomeru. Vrsto let je bil tudi predsednik kmetijske zadruge v Križevcih. In v kroniki Konjeniškega kluba Ljutomer je njegovo ime zapisano z velikimi črkami.

Po krajši bolezni je dokončal svoje plodno delo in v 85. letu starosti za vedno odšel. Lovski tovariši smo ga 20.

10. 1977 pospremili z lovskimi častmi do njegovega zadnjega doma na križevskem pokopališču. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

LD Križevci pri Ljutomeru

Alojz Kukovec nas je 14. 8. 1977 za vedno zapustil, v 75. letu starosti. Član Slovenskega lovskega društva je postal 6. 3. 1936 in bil vzoren član lovske organizacije vse do svoje smrti. LD Velika Nedelja ga tudi šteje med svoje ustanovne člane. Lovski čuvaj je bil 10 let; prvič je lovskočuvajski izpit opravil l. 1940, drugič pa l. 1953. Veliko je prispeval za gojitev divjadi in pri gradnji našega lovskega doma udarniško delal čez 400 ur. Za svoje nesebično delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge. Ob veliki udeležbi svojcev, prijateljev, znancev in lovcev smo ga pospremili k zadnjemu počitku in ga pokopali z lovskimi častmi. Dragi Lojzek, hvala ti za vse! Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Lovci LD Velika Nedelja

Janko Jordan iz Broda pri Podbočju, ustanovni član naše LD in njen tajnik 15 let, nosilec spomenice 1941 itd., nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil. Že leta 1941 se je vključil v OF na območju Gorjancev in bil organizator vstaje. Po vojni je, čeprav invalid, vneto deloval

v raznih društvih in organizacijah, a najbolj mu je bila pri srcu lovska organizacija. Ob reki Krki, na robu Krakovskega gozda, si je uredil lično hišico, kjer je užival zaslužen pokoj.

Leta 1946 je sodeloval pri ustanovitvi LD Veliki Podlog in kasneje kot njen tajnik dal vse od sebe, da je LD postala dobro organizirana. Zgradila si je lovsko kočjo, nabavljala živo divjad in jo izpuščala v lovišče ter načrtno skrbela za zimsko prehrano »prebivalcev« polj in gozdov. Janko je bil ves čas obstoja LD član njenih uprav. odborov in večkratni delegat za lovsko zvezo v Krškem. Generacijo članov je učil dobrih medsebojnih odnosov, ljubezni do narave in njene divjadi.

LD ga je imenovala za častnega člana, lovska zveza v Krškem mu je podelila več priznanj, LZS pa ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Od njega smo se poslovili 4. dec. 1977 na pokopališču v Podbočju — poleg njegovih svojcev, prijateljev in znancev — tudi vsi člani naše LD in številni lovci iz drugih družin.

Ohranimo ga v najlepšem spominu!

LD Veliki Podlog — K. B.

Lovska kinologija

Kinologija ZLD Celje v letu 1977

Prva lanska kinološka prireditev na območju ZLD Celje je bila v okviru proslav 70. letnice slovenske lovske organizacije in 30. letnice celjske zveze. V soboto, 14. maja, je bil kinološki dan v lovskem domu Rinka — LD Žalec, s pregledom lovskih psov vseh pasem ter s pred-

vajanjem lovskih in kinoloških filmov v novi, izredno okusno opremljeni dvorani žalskega lovskega doma. Žal so se maščevali »ledeni možje«, ki jih organizatorji niso upoštevali, in so prireditve krepko namočili. To je močno pokvarilo kinološki dan, ki je privabil številne vodnike in ljubitelje lovskih psov ter prek 200 lovcev-pripravnikov. Prireditve se je udeležil tudi Polde Maček, predsednik KZS, ki je izročil najzaslužnejšim kinologom odlikovanja Kinološke zveze Slovenije. Red II. stopnje je prejel Ivan Rojc, zlati znak za zasluge sta prejela Jože Pangerl in Ivan Pintar, srebrni znak za zasluge pa so dobili: Viktor Valand, Rudi Črešnik, Slavko Pocajt, Anton Zupan, Jože Urleb, Milko Ocepek, Drago Štukelj, Ivan Koštomaj, Leopold Maček, Anton Hren in Ivan Samec.

Na pregled je bilo privedenih 114 lovskih psov, izmed njih 32 goničev, 28 jamarjev, 24 brak-jazbečarjev, 20 prepeličarjev, 2 špringer in 4 koker španjeli ter 4 ptičarji. Udeležba je bila odlična, žal pa se mokri in delno tudi blatni psi niso predstavili najlepše v krogih za ocenjevanje. Preizkušnja mladih jamarjev v umetnem rovu je morala odpasti, ker je voda zalila večino rova.

Kljub zelo neugodnemu vremenu je odličen obisk dokazal, kako veliko pozornost

uživa lovška kinologija pri lovcih in lovskih družinah celjske zveze.

Otvoritvena jesenska prireditev je bila **preizkušnja psov vseh pasem na 20 ur starem umetnem krvnem sledu**, 8. 10., v žalskem lovišču. Prišlo je le 13 vodnikov s svojimi psi, precej manj, kakor smo predvidevali; zaradi vojaških manevrov so izostali vodniki iz večjega območja zveze. Kljub neugodnemu vremenu za preizkušnjo, bilo je zelo suho, vroče in vetrovno, so vodniki z uspehi svojih psov dokazali, da so se na preizkušnjo dobro pripravili. Preizkušnjo je uspešno opravilo 12 psov: 4 so bili ocenjeni s prvo, 5 z drugo in 3 s tretjo oceno. Le en pes preizkušnje ni opravil. Pohvaliti je odlično sledenje brez napake in poprave nemških prepeličarjev: Carja Dolgobrdskega, vodnik ing. Bogo Hasenbihl, Sl. Konjice; Vesne Paroške, vodnik Franc Napret, Rečica pri Laškem in Aca ob Savi, vodnik Ivan Rojc, Žalec. Odličen je bil tudi kratkodlaki jazbečar Jago Gomilski, vodnik Jože Poznič, Rečica ob Savinji.

Za vodnike, ki zaradi objektivnih razlogov niso mogli na to prireditev, je bila preizkušnja na 20 ur starem umetnem krvnem sledu 29. oktobra v lovišču Pristava. Tokrat je bilo vreme čisto drugačno, hladno in deževno. Vendar tudi to ni motilo psov in vodnikov. Nastopilo je 9 lovcev s svojimi psi. Uspešnih je bilo 8 psov, ki so prejeli: 1 prvo, 5 drugo in 2 tretjo oceno. Tudi tokrat je l. o. o. prejel za mirno, preudarno delo brez napake nem. prepeličar Car Poljčanski, vodnik Marjan Grosek, Ponikva.

Lovišče Braslovče je 5. novembra gostilo vodnike **šarivcev**. Zaradi izredno deževnega vremena in odsotnosti enega izmed sodnikov tega dne ni bilo možno preizkusiti vseh psov, zato je nekaj vodnikov svoje šarivce pripeljalo 12. novembra. Izredno dober stalež zajcev, kar je dandanes že redkost, je omogočil preizkus vseh privedenih

psov: 8 špringer- in 5 koker španjelov ter 11 nemških prepeličarjev. Pozitivno očno so prejeli vsi špringerji, 3 kokerji in 5. nem. prepeličarjev. Vodniki očitno zane-marjajo šolanje, kar se je pokazalo predvsem pri prinašanju in vodnem delu, in je zato toliko prepeličarjev odpovedalo.

Lovišče Žalec in lovski dom Rinka sta imela v gosteh vodnike **jamarjev** 12. novembra. Preizkušnje v umetnem rovu in na planem se je udeležilo 15 jamarjev in jih je 9 uspešno opravilo preizkušnjo. Umetni rov je nov; z udarnim delom so ga zgradili nekateri člani kinološke komisije skupno s prostovoljci iz bližnjih lovskih družin. Glavno zaslugo za odlično izdelan rov, ki mu ga verjetno v Jugoslaviji ni enakega, imata tovariša Rojc in Pintar ter skupina prizadevnih članov LD Žalec.

V lovišču LD Rog. Slatina je bila 19. novembra **preizkušnja brak-jazbečarjev**. Skupna udeležba 27 psov je bila izredna. V končni oceni jih je 5 ostalo neocenjenih, 5 z negativno telesno oceno jih je na podlagi njihovega dela dobilo dovoljenje za uporabo na lovu, 17 pa jih je uspešno opravilo preizkušnjo naravnih zasnov. Posebno je pohvaliti odlične zasnove in samostojno delo brak-jazbečarjev: Cite Srebotniške, vodnik Emil Bezgovšek iz Laškega; Črta Orehovskega, vodnik Franc Šolinc iz Braslovč in Sola Janinskega, vodnik Mišo Horjak iz Laškega.

Preizkušnjo goničev 26. novembra v Šmarju pri Jelšah je opravljalo 19 goničev, izmed teh je bilo 5 negativnih, 5 pa jih je, sicer negativno telesno oceno, prejelo na podlagi prikazanih lovskih lastnosti dovoljenje za lov. Uspešno je opravilo PNZ 10 telesno pozitivno ocenjenih goničev. Iz leta v leto opažamo, da je delo goničev vse premalo samostojno in da so gonje prekratke. Izvor temu je napačno šolanje. Med goniči zasluži pohvalo posavec Arno, vodnik Miro Krivec iz Zibike. Pes je z odlično go-

njo pokazal, da ima krepko mero volje za sledenje in dober nos.

Na jesenske preizkušnje so lovci privedli skupno 106 psov, od teh jih je 82 prejelo pozitivne ocene in jih smejo vodniki v skladu z novimi predpisi uporabljati za lov.

Kinološko delo na območju ZLD Celje vodi 5-članska kinološka komisija, katere člani so vsi kinološki sodniki. Komisija vsako leto izvede tudi sestanek z družinskimi kinološkimi referenti, ki je odlično obiskan. V letu 1977 so obravnavali predvsem stanje lovske kinologije po družinah, o čemer so poročali kinološki referenti LD in nazakazali pereče probleme: kako čim prej zadostiti zahtevi lovskega zakona, da se smejo za lov uporabljati le preizkušeni psi; uvedba kinološkega poglavja v vse poslovnike lovskih družin, ki bo omogočalo vodnikom šolanje in vodenje psov v lovišču; zagotoviti formiranje kinološkega sklada v LD in omogočiti lov. družinam vodenje pravilne kinološke politike.

Lovska kinologija v celjski zvezi je v preteklem letu napravila krepak korak naprej. Prizadevnost številnih lovcev-kinologov je porok, da bo tako tudi še nadalje.

Slavko Kovač

Preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) jamarjev na Rinki pri Žalcu

Pri Lovskem domu Rinka so se 12. 11. 77 zbrali vodniki s 15 psi, od tega je bilo 10 lovskih terierjev in 5 jazbečarjev (3 resasti, 2 kratkodlaka).

Preizkušnja je bila v rovu (A) in na planem (B). Za preizkušnjo B je bilo vreme preveč vetrovno. Preizkušnjo A smo izvedli v povsem novem umetnem rovu, ki ga je zgradila ZLD Celje. Rov je odlično izdelan, z vsemi potrebnimi vpadnicami in kotli. Tako izvrstnega umetnega rova nimajo niti v Avstriji niti v Italiji. Ko bo narejena še ograja okrog rova in bo pro-

Kdl. istrijanec Foto F. Gyuran

stor za sodniški zbor pokrit, bo to prav gotovo edini rov v balkanskih državah, kjer bodo lahko tudi mednarodne uporabnostne tekme jamarjev.

Izmed privedenih psov so bili pred preizkušnjo 4 še telesno ocenjeni. Dobili so: 2 lovska terierja in jazbečar — dobro, lovski terier — nezadostno.

V sodniškem zboru za ocenjevanje psov na PNZ so bili: Ivan Rojc, Ivan Pintar, Milan Udovč (za delo na planem) in Jurij Verovšek (za delo v rovu).

Najbolje so se izkazali:

Lovski terierji —

1. Lola Črnoliška, JRLT 60402, A — 53 točk, B — 68 točk, skupaj 121 točk — III a ocena.

2. Učka Voglajniška, JRLT 60394, A — 48 točk, B — 54 točk, skupaj 102 točki — III b ocena.

3. Aso, JRLT 60348, A — 47 točk, B — 53 točk, skupaj 100 točk — III c ocena.

Jazbečarji —

Enako uspešna sta bila — Cigo Reseniški, JRJri 60039, A — 38 točk, B — 74 točk, skupaj 112 točk; Alma, JRJki 60069, A — 33 točk, B — 79 točk, skupaj 112 točk.

Uspehi so bili razmeroma slabi. Izmed 10 lovskih terierjev jih je PNZ opravilo le 7, izmed 5 jazbečarjev pa le 2. Deloma je ta rezultat treba pripisati dejstvu, da psom nismo pustili neposrednega stika z roparico v rovu in zato v ostroti noben pes ni prejel več kakor 2,5 točke. Organizacijsko pa je bila prireditel odlično pripravljena in je spet treba poudariti prizadevnost ZLD Celje in vodje tekme Slavka Kovača.

Jurij Verovšek,
kinol. sodnik

Kinološke prireditve ZLD Notranjske v letu 1977

Planirane so bile tri prireditve: ocenjevanje lovskih psov vseh pasem; tekma po krvnem sledu; PNZ goničev in brak-jazbečarjev.

Ocenjevanje lovskih psov je

bilo v nedeljo, 14. maja. Zborna mesto pred avtobusno postajo v Cerknici. Na ocenitev je bilo privedenih, kljub slabemu vremenu, zadovoljivo število, 35 psov. Največ je bilo brak-jazbečarjev, potem kratkodlakih in resastih istrijancev ter nekaj terierjev. Prireditve se je udeležilo veliko lovskih pripravnikov in lovcev.

Tekma po umetnem krvnem sledu je bila 10. septembra v lovišču Jelen-Snežnik, v Leskovem vrhu. Sledovi so bili stari po 20 ur. Položeni s krvjo parkljaste divjadi, dolgi po 800 m, z dvema kljukama. Med polaganjem sledov je rahlo deževalo, nazadnje celo snežilo, da je zabrisalo sledove.

Čez že dovolj težavno izpeljane umetne sledove je ponoči divjad napravila mnogo zapeljevalnih sledov, da je bilo delo psom zelo oteženo. Prijavljenih je bilo 8 psov, tekme pa se jih je udeležilo 6. Vsi so preizkušnjo, v tako zahtevnih in težavnih pogojih, zadovoljivo opravili. Razveseljiva je bila udeležba lovskih pripravnikov in lovcev s celotnega območja Notranjske.

Vsi vodniki nastopajočih psov so prejeli nagrade za trud pri šolanju svojih štiri- nožnih prijateljev v sledenju po krvnem sledu. Vodnik najboljšega krvosledca je prejel tudi prehodni pokal ZLD Notranjske. Namen prireditve je bil, da lovci in lovske družine posvetijo več pozornosti šolanju psov za sledenje po krvnem sledu, za iskanje zastreljene divjadi.

Organizatorji, nastopajoči in opazovalci želimo, da se prihodnje leto spet, v večjem številu, srečamo na takšnem tekmovanju, da pridejo še drugi lovci s svojimi psi ter pokažejo, kaj se da napraviti s trudom in predvsem z ljubeznijo do psa.

Preizkušnje naravnih zasnov goničev in brak-jazbečarjev, ki je bila planirana za 23. 10., ni bilo zaradi kontumaca v naši občini, ker se je v sosednji Hrvaški pojavila steklina.

Lovski družini Iga vas in TOZD Jelen-Snežnik, ki iz leta v leto gostoljubno in

Resasta jazbečarka z mladiči

Foto R. Marenčič

požrtvovalno pomagata s svojim osebjem pri kinoloških prireditvah ter dajeta na voljo tudi svoje lovišče, vse priznanje in zahvala!

F. Vidmar, za kinološko komisijo ZLD Notranjske

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo naravnih zasnov. Kratice, d, pd, odl pomenijo telesno oceno dobro, prav dobro, odlično.

Balkanski goniči (JRGb):

Culo, odl — Asta, pd. Leglo 20. 4. Rejec Boris Kržišnik, Srebrničeva 26, Idrija.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Nero Travnogorski, odl — Bistra, pd. Leglo 4. 5. Rejec Jože Špehav, Šalka vas n. h., Kočevje.

Daks Dešna Puštalski, odl — Breza, pd. Leglo 23. 4. Rejec Rok Gašperšič, Mišače 4, Kamna gorica.

Arno, odl — Kara, odl. Leglo 26. 4. Rejec Milan Šetina, Vojnik 63, Vojnik.

Bil, pd — Diva, pd. Leglo 14. 4. Rejec Duilijo Jakomin, Pridvor 70, Dekani.

Bari, pd — Lora, d. Leglo 19. 4. Rejec Jože Lihteneger, Bršljin 44, Novo mesto.

Agič, odl — Aga, pd. Leglo 18. 4. Rejec Anton Indihar, Rašica n. h., Velike Lašče.

Taco Mehovski, pd — Cota, pd. Leglo 24. 4. Rejec Ivan Strmole, Malo Hudo 10, Ivančna gorica.

Ado, pd — Bistra, d. Leglo 4. 3. Rejec Božidar Horvat, Šentvid pri Stični 14.

Aco, pd — Ruba, pd. Leglo 6. 3. Rejec Franc Jakše, Orehovica 25, Šentjernej.

Bobo, odl — Asta, pd. Leglo 23. 3. Rejec Rafael Lindič, Šmartno n. h., Litija.

Astor, pd — Dina, d. Leglo 2. 3. Rejec Peter Ozebek, Šentviška gora 47, Slap ob Idriji.

Gard, odl — Besa, odl. Leglo 28. 3. Rejec Renato Kocijančič, Jadranska pot 74, Ankaran.

Gard, odl — Bora, pd. Leglo 23. 3. Rejec Julijan Krmac, Čentur 3, Marezige.

Resasti istr. goniči (JRGri):

Tarzan, pd — Vojda, pd. Leglo 26. 3. Rejec Andrej Lavišček, Gradnikova 9, Kanal.

Nero Orleški, odl — Moja, pd. Leglo 30. 3. Rejec Ciril Tušar, Poljane 18, Cerkno.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Biser, odl — Runa, odl. Leglo 7. 5. Rejec Zvone Novoselec, Zoisova 42, Bohinjska Bistrica.

Agič, pd — Bora, odl. Leglo 7. 5. Rejec Janez Balanč, Zg. Besnica 79, Zg. Besnica.

Črt Kukovski, pd — Luca Črnojamaska, pd. Leglo 27. 3. Rejec Rudi Jerak, Kozina E/1, Kozina.

Bari, pd — Jago, pd. Leglo 7. 4. Rejec Alojz Mihev, Kidričeva n. h., Sevnica.

Bil, odl — Bakica, pd. Leglo 20. 4. Rejec Anton Kodrič, Šutna 24, Podbočje.

Ago Škocjanski, odl — Bora, odl. Leglo 6. 4. Rejec Adrijan Vidmar, Ledine 66, Nova Gorica.

Laro, odl — Biba, pd. Leglo 29. 3. Rejec Ivan Kvas, Prelesje 6, Šentrupert.

Bor Orehovski, pd — Kata Črnojamaska, d. Leglo 9. 4. Rejec Roman Šušmelj, Laze 61, Logatec.

Blisk, odl — Bora Reseniška, pd. Leglo 12. 5. Rejec Anton Štefane, Zlogona gora 19, Oplotnica.

Agič, pd — Bari Blegoška, odl. Leglo 14. 3. Rejec Ivan Marinč, Partizanska 16, Grosuplje.

Bor, pd — Beta, pd. Leglo 30. 3. Rejec Alojz Centa, Kot 3, Velike Lašče.

Solo Janinski, pd. — Cita Srebotniška, odl. Leglo 28. 3. Rejec Emil Bezgovšek, Stopec 2, Laško.

Hannovrski barvarji (JRHB):

Drak z Jezerskeho Udoli CS, odl — Diana Prisojniška, odl. Leglo 15. 4. Rejec Stanko Kastelic, Podtabor, Grosuplje.

Bavarski barvarji (JRBb):

Bil Blegoški, pd — Asta Osilniška, pd. Leglo 1. 5. Mirko Stražičar, Streliška 12, Kočevje.

Lovski terierji (JRLT):

Batz, pd — Bora, pd. Leglo 28. 4. Rejec Franc Perko, Podbrezje 125, Duplje.

Boj Domanševski, pd — Aca, pd. Leglo 1. 5. Rejec Stanko Herle, Potoška vas 33/a, Zagorje ob Savi.

Bezi, odl — Baka iz Vnanjih goric, pd. Leglo 24. 4. Rejec Ivan Burger, Vnanje gorice 39, Vnanje gorice.

Taras iz Vnanjih goric, odl — Resa, pd. Leglo 22. 4. Rejec Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas.

Dino, pd — Bina, odl. Leglo 23. 4. Rejec Franc Pipan, Zbilje 32 a, Zbilje.

Dik Poliški, pd — Kara Črnoliška, d. Leglo 11. 4. Rejec Edi Lapornik, Kuretno 20, Laško.

Cilj Kovaški, pd — Astra Graškogorska, pd. Leglo 7. 3. Rejec Miha Podpečan, Oplotniška 8 c, Slovenske Konjice.

Ari, odl — Krono, pd. Leglo 8. 4. Rejec Rudi Rotar, Obradovičeva 6, Maribor.

Batz, pd — Alma Podgrmadška, pd. Leglo 6. 4. Rejec Alojz Avsenik, Letališka 12, Lesce.

Dago, odl — Besa, pd. Leglo 27. 3. Rejec Anton Brezic, Breznikova 15, Ljubljana-Šentvid.

Foksterierji (JRFos):

OI Podhomski, pd — Čina, pd. Leglo 21. 3. Rejec Dušan Hafner, Škofjeloška 24, Kranj.

Kratkodlaki jazbečarji (JRJKi):

Brik-Tedi od Ernestinova, pd — Ika Gomilska, pd. Leglo 2. 5. Rejec Srečko Piletič, Pri-soje 19, Prevalje.

Ali Robogofalvi, pd — Huda Gomilska, pd. Leglo 18. 3. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.

Dak, odl — Bistra, d. Leglo 6. 3. Rejec Ivan Stibilj, Plače 50, Ajdovščina.

Bari, d — Alma, pd. Leglo 28. 3. Rejec Alojz Grašič, Strahinj 60, Naklo.

Koker španjeli (JRKŠ):

Puli Marijagraški, pd — Bistra, pd. Leglo 29. 4. Rejec Jože Sušič, Laško, Rečica.

Ajk, pd — Lona Dolgobrdška, pd. Leglo 8. 3. Rejec Franc Klopčič, Krtina 8, Dob.

Črt, odl — Dina Klanška, pd. Leglo 31. 3. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Alf Levški, odl — Belinka, d. Leglo 24. 4. Rejec Ivan Pokorny, Šmartno ob Paki 55. Alf Levški, odl — Mada, pd. Leglo 28. 3. Rejec Zmago Jejčič, Šmarje 48 b, Branik.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Ador Ihanski, odl — Beba iz Habakuka, pd. Leglo 1. 5. Rejec Stanko Emeršič, Jan-kova 43, Maribor.

Tino v. Reckenberg, pd. — Žara iz Pekla, pd. Leglo 30. 4. Rejec Božo Suhadolnik, Borovnica 8, Borovnica.

Es, pd — Besa iz Habakuka, d. Leglo 16. 4. Rejec Anton Ferk, Srebotje 18, Šentilj.

Cay v. Branden, pd — Hekaba Dolgobrdška, pd. Leglo 2. 5. Rejec Stanko Žagar, Griže 24, Griže.

Boj Ihanski, pd — Bistra Podnanoška, pd. Leglo 16. 4. Rejec Radko Sirk, Višnjevik 37, Dobrovo.

Tino v. Reckenberg, pd — Alka ob Savi, pd. Leglo 25. 3. Rejec Marjan Gašperin, Mala Bučna vas 1, Novo mesto. Ador Ihanski, odl — Biba Ožeška, pd. Leglo 7. 4. Rejec Jože Čepar, Divača 81.

Gigolo v. Kattenbühl, d — Želi Pekelska, pd. Leglo 2. 4. Rejec Ivo Grögl, Radlje ob Dravi.

Pal Grosupeljski, odl — Ruža Dolgobrdška, pd. Leglo 21. 3. Rejec Miha Černe, Krožna pot 12, Hoče.

Pal Grosupeljski, odl — Čeda Srebotniška, pd. Leglo 17. 3. Rejec Tone Pečovnik, Gorenjska 16, Velenje.

Bretonski ptičarji (JREb):

Drin, odl — Bora, d. Leglo 22. 3. Rejec Oskar Batagelj, Gojače 1, Črniče.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Car Orleški, pd — Cita, pd. Leglo 15. 4. Rejec Martin Pavlinčič, Hum 21, Ormož.

Lux, odl — Diana, odl. Leglo 25. 2. Rejec Orest Bordon, Bonini 1, Koper.

Dik, pd — Lila, odl. Leglo 13. 4. Rejec Orest Bordon, Bonini 1, Koper.

Zlat Obrački, pd — Tava, pd. Leglo 25. 3. Rejec Milan Cvetko, Zg. Polskava 45.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

V denarnici je iskal lovno dobo

V našem lovišču se že deset let pojavlja jelenjad, imamo tudi dovoljen odstrel jelenov.

In zgodilo se je novembrskega dne, ko smo imeli pritisk na divje prašiče. Na dobrem stojišču je zapiral lovec Anton, med gonjači pa je bil tudi Antonov sin Tonček. Ko Tonček pride v bližino očetovega stojišča, zagleda očeta, ki kleči na tleh, streljaj od očeta pa krepkega jelena, ki stoji in gleda proti očetu.

Sin že hoče opozoriti očeta na jelena, ko opazi, da oče ves razburjen brska po denarnici. Medtem so zaropotali jelenovi skoki in čudovite živali ni bilo več.

Tedaj Tonček reče: »Zdaj pa vem, da si v denarnici iskal lovno dovolilnico in na njej lovne dobe. Na žalost imam dovolilnico jaz. Včeraj sem si jo izposodil, da sem pogledal lovne dobe po novem zakonu, a sem ti jo pozabil vrniti.«

»Zdaj je tako vseeno, če je jelen odprt ali zaprt!« se je oče Anton obrisal pod nosom.

Alfonz Koser, LD Rogatec

»Moja psa samo govoriti ne znata.« Narisal Jurij Mikuletič

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v loviščih lovskih družin SR Slovenije, potrjen 11. 2. 1978 na seji skupščine LZS in velja od 1. 4. 1978

Inozemski lovski gostje smejo loviti v loviščih lovskih družin Slovenije pod pogoji, ki jih navaja ta cenik. Vse informacije o lovu posreduje Lovska zveza Slovenije, 61000 Ljubljana, Župančičeva 9, telefon Ljubljana (061) 21-245 in 21-819.

I. Splošna določila

Dnevne lovne pristojbine, odstrelnine, lovina (divjačina) in druge usluge se plačujejo v dolarjih ali drugih devizah, preračunano na osnovi ZDA dolarja.

Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Parkljasto divjad, medveda, volka, risa, svizca je dovoljeno streljati samo z lovsko puško risanico. Divjad drugih vrst je dovoljeno streljati tudi s šibrami.

Najmanjši kaliber, teža krogel in zadetna sila za odstrel navedene divjadi:

Vrsta divjadi	Najmanjši kaliber mm	Najmanjša teža krogel g	Najmanjša zadetna sila kpm/100 m (E 100)
medved	7,0	11,0	350
jelenjad, kozorog, divji prašič, damjek	6,9	9,7	250
gams, muflon, volk	6,2	6,0	150
srnjad, ris, svizec	5,6	3,2	100
veliki petelin, ruševac	5,6	2,6	25

Za odstrel petelinov se lahko uporabljajo tudi šibre, katerih premer za velikega petelina ne sme biti manjši od 4 mm, za ruševca pa ne manjši od 3,5 mm.

Za spodaj navedeno divjad so dovoljene šibre z naslednjima najmanjšima premeroma:

poljska jerebica, kozica 2,5 mm
zajec, fazan, divja raca, gozdni jereb . . . 3 mm

Pri lovu na malo divjad je dovoljeno uporabljati šibrenice, ki se polnijo največ z dvema nabojema.

Po dveh zgrešenih streljih s kroglo mora gost plačati ponovno dnevno lovno pristojbino.

Na lovu je lovski gost dolžan upoštevati navodila spremljevalca in streljati le na divjad, katero mu ta določi.

Z dnevno lovno pristojbino lovski gost plača:

1. pri lovu na jelenjad, srnjad, muflona, damjeka in divjega prašiča — vstop v lovišče, spremljevalca, uporabo lovskih naprav, pripravo trofeje za transport, organizacijo lova, uporabo psa, večšega sledenja po krvnem sledu;
2. pri lovu na medveda — poleg navedenega pod 1 še izkoženje;
3. pri lovu na gamsa — navedeno pod 1, razen uporabe psa, večšega sledenja po krvnem sledu;
4. pri lovu na divjega petelina in ruševca — vstop v lovišče, spremljevalca in uporabo lovskih naprav;
5. pri lovu na gozdnega jereba, malo divjad in zveri — vstop v lovišče in organizacijo lova.

Če gost ustrelji ali obstrelji divjad, ne da bi za to dobil od spremljevalca dovoljenje, plača kot odškodnino dvojno odstrelno takso ali dvojno odškodnino za zastrelitev.

Vse cene v ceniku so minimalne.

Če so cene v nekaterih loviščih Slovenije višje od cen v tem ceniku, je goste o njih treba predhodno seznantiti.

II. Lovne pristojbine, odstrelnine, odkup divjačine

Jelenjad

Lovna doba na:

jelena od 1. VIII. do 31. XII.

ruk od 10. IX. do 5. X.

košuto in tele od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 25 \$.

a) Odstrel jelena:

do 130 točk 200 \$
od 130,1 do 150 točk 300 \$
od 150,1 do 160 točk 400 \$

od 160,1 do 170 točk 500 \$
od 170,1 do 175 točk 700 \$
od 175,1 do 180 točk 900 \$
od 180,1 do 185 točk 1100 \$
od 185,1 do 190 točk 1300 \$
od 190,1 do 195 točk 1600 \$
od 195,1 do 200 točk 1900 \$
od 200,1 do 204 točk 2300 \$
od 204,1 do 207 točk 2700 \$
od 207,1 do 210 točk 3100 \$
za vsako nadaljnjo točko po 400 \$

Za zastreljenega in nenajdenega jelena plača lovski gost odškodnino 300 \$, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelnina za košuto ali tele 30 \$

Za zastreljeno in nenajdeno košuto plača lovski gost 125 \$. in za tele 75 dolarjev odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene jelenjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Damjeki:

Lovna doba na:

damjeka jelena od 1. IX. do 31. XII.

damjeka košuto in tele od 16. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina 25 \$.

a) Odstrel damjeka:

do 110 točk 120 \$
od 110,1 do 120 točk 200 \$
od 120,1 do 130 točk 300 \$
od 130,1 do 140 točk 450 \$
od 140,1 do 150 točk 650 \$
od 150,1 do 160 točk 900 \$
od 160,1 do 165 točk 1200 \$
od 165,1 do 170 točk 1600 \$
od 170,1 do 175 točk 2000 \$
od 175,1 do 180 točk 2500 \$
za vsako nadaljnjo točko po 400 \$
zastreljen damjek 400 \$

b) Odstrel košute ali teleta

Zastreljena košuta 150 \$
Zastreljeno tele 80 \$

c) Odkup uplenjenega damjeka je možen po dnevni tržni ceni.

Srnjad

Lovna doba na:

srnjaka od 16. V. do 31. X. (prsk od 25. VII. do 15. VIII.)

srno in mladiča od 1. IX. do 15. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

a) Odstrel srnjaka:

gumbarja 50 \$
do 60 točk 100 \$
od 60,1 do 70 točk 125 \$
od 70,1 do 80 točk 150 \$
od 80,1 do 90 točk 200 \$
od 90,1 do 95 točk 250 \$
od 95,1 do 100 točk 300 \$
od 100,1 do 105 točk 400 \$
od 105,1 do 110 točk 500 \$
od 110,1 do 115 točk 600 \$
od 115,1 do 120 točk 750 \$
za vsako nadaljnjo točko do 130 točk 100 \$
za vsako nadaljnjo točko prek 130 točk 200 \$

Za zastreljenega in nenajdenega srnjaka plača gost 80 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel srne ali mladiča:

Odstrelnina za srno ali mladiča 25 \$

Za zastreljeno in nenajdeno srno plača lovski gost 40 \$, za mladiča pa 20 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup odstreljene srnjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Mufloni

Lovna doba od 1. VIII. do 1. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

a) Odstrel ovna:

do 150 točk	450 \$
od 150,1 do 165 točk	600 \$
od 165,1 do 175 točk	800 \$
od 175,1 do 185 točk	1000 \$
od 185,1 do 195 točk	1200 \$
od 195,1 do 205 točk	1500 \$
za vsako nadaljnjo točko po	250 \$

Za zastreljenega in nenajdenega muflona-ovna plača gost odškodnino 400 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu. Kot trofeja pripadajo lovskemu gostu rogovi z lobanjo.

b) Odstrel ovce ali jagnjeta:

Odstrelnina za ovco ali jagnje 50 \$
Za zastreljeno in nenajdeno ovco plača gost 100 \$ odškodnine, za zastreljeno in nenajdeno jagnje po 50 \$, pod pogojem da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu.

c) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Gamsi

Lovna doba od:

1. VIII. do 31. XII.

prsk od 1. XI. do 10. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 25 \$.

a) Odstrel kozla ali koze:

do 70 točk	200 \$
od 70,1 do 80 točk	250 \$
od 80,1 do 85 točk	300 \$
od 85,1 do 90 točk	350 \$
od 90,1 do 95 točk	400 \$
od 95,1 do 100 točk	500 \$
od 100,1 do 103 točk	600 \$
od 103,1 do 106 točk	700 \$
od 106,1 do 109 točk	900 \$
za vsako nadaljnjo točko po	250 \$

Za zastreljenega in nenajdenega kozla ali kozo plača lovski gost odškodnino 300 \$.

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in čop.

b) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Medved

Lovna doba: teden dni pred polno luno februarja, marca, aprila, oktobra, novembra in decembra.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta je 50 \$.

a) Odstrel medveda:

do 200 točk	1000 \$
od 200,1 do 210 točk	1300 \$
od 210,1 do 220 točk	1600 \$
od 220,1 do 230 točk	1900 \$
od 230,1 do 240 točk	2100 \$
od 240,1 do 250 točk	2400 \$
od 250,1 do 260 točk	2700 \$
od 260,1 do 270 točk	3000 \$
od 270,1 do 280 točk	3300 \$
od 280,1 do 290 točk	3600 \$
od 290,1 do 300 točk	3900 \$
za vsako nadaljnjo točko po	200 \$

Za zastreljenega in nenajdenega medveda plača lovski gost odškodnino 1500 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večš sledenja po krvnem sledu. Za zgrešen strel na medveda plača lovski gost odškodnino 200 \$.

Kot trofeja pripada gostu koža z lobanjo.

b) Odkup odstreljene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Divji prašiči

Lovna doba: od 1. IV. do 16. II.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 25 \$.

Odstrelnina za merjasca:

do 90 točk	200 \$
od 90,1 do 100 točk	250 \$
od 100,1 do 105 točk	350 \$
od 105,1 do 110 točk	500 \$
od 110,1 do 115 točk	650 \$
od 115,1 do 120 točk	800 \$
od 120,1 do 125 točk	1200 \$
za vsako nadaljnjo točko po	200 \$
Odkodnina za zastreljenega merjasca	350 \$
Odstrelnina za mladiča	50 \$
Odstrelnina za lanščaka	100 \$
Odstrelnina za svinjo	200 \$
Odkodnina za zastreljenega mladiča	30 \$
Odkodnina za zastreljenega lanščaka	70 \$
Odkodnina za zastreljeno svinjo	150 \$

Če se pogona udeleži najmanj 15 gostov, lov lahko plačajo pavšalno, po osebi 80 \$ dnevno.

S tem pavšalnim zneskom je plačana dnevna lovna pristojbina in odstrelnina za divje prašiče, uplenjene na pogonu. Kot trofeja pripadajo gostu čekani. Če gost vzame kožo ali samo glavo, je zaželeno, da odkupi tudi divjačino; če je ne odkupi, plača 50 % vrednosti divjačine.

Odkup odstreljene divjadi po dnevni tržni ceni.

Divji petelin in ruševce

Lovna doba na:

divjega petelina od 10. V. do 31. V.

ruševca od 1. V. do 15. VI.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 25 \$.

Odstrelnina za divjega petelina 700 \$
Odstrelnina za ruševca 400 \$

Odkodnina za zastreljenega ali s šibrami zgrešenega velikega petelina je 500 \$, za ruševca pa 300 \$.

Kot trofeja pripada gostu divji petelin ali ruševce.

Gozdni jereb

Lovna doba od 1. IX. do 30. XI.

Dnevna lovna pristojbina 20 \$.

Odstrelnina za gozdnega jereba 50 \$

Odkodnina za zastreljenega in nenajdenega gozdnega jereba 25 \$

Kot trofeja pripada gostu gozdni jereb.

Mala divjad

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

Odstrelnine:

zajec (lovna doba od 1. X. do 1. I.)	25 \$
fazan (lovna doba od 1. IX. do 15. I.)	8 \$
poljska jerebica (lovna doba od 1. IX. do 30. XI.)	8 \$
divja raca (lovna doba od 15. VIII. do 15. I.)	6 \$
golob, grlica (lovna doba od 1. VIII. do 31. XII.)	1 \$
kozica (lovna doba od 1. VIII. do 15. I.)	1 \$

Odstreljena divjad pripada lovskemu gostu.

Zveri

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 20 \$.

Dnevna lovna pristojbina se ne plača, če gost odstrelji katerokoli tu navedenih zveri na lovu na drugo divjad, za katerega je plačal dnevno lovno pristojbino.

Odstrelnine:

volk (lovna doba od 1. X. do 28. II.)	1000 \$
volk do 1 leta starosti (lov. doba od 1. X. do 28. II.)	500 \$
volk zastreljen	500 \$
divja mačka (lovna doba od 1. XI. do 15. II.)	250 \$
kuna belica ali zlatica (lov. doba od 1. XI. do 15. II.)	100 \$
jazbec (lovna doba od 1. VIII. do 31. I.)	50 \$

Odstreljena divjad pripada lovskemu gostu.

MALI OGLASI

Belgijsko brezpetelinko, kal. 12—12, z vso opremo in novo lovsko obleko za srednjo postavbo — zaradi bolezni — prodam. Franc Bratušek, Maribor, Ferkova 15/VI, stop. 50.

Prodaj: češko bokarico, kal. 7 × 57 R — 16, s strelnim daljnogledom znamke Bentlej 4 × 40, ali brez njega; **brezpetelinko**, kal. 16—16, z menjalnima cevema 8 × 57 IRS, z montiranim daljnogledom 4 × 28 in s krogelnimi naboji, puška je gravirana. Pri obeh puškah, ki sta v zelo dobrem stanju, zadetek s kroglo garantiran. — Rudi Kunstek, Zakl 2, 62286 Podlehnik — Ptuj.

Malo rabljeno bokarico, kal. 7 × 57 R — 16, s strelnim daljnogledom 4 × 32 — prodam. Anton Dragar, Krka n. h., 61301 Krka, tel. (061) 786 002.

Imam kratkodlakega istrskega goniča, ki ima odlično oceno in CACIB. Kdor želi pariti svojo psico z njim, jo lahko pripelje. — Jože Ahčin, Velike Lašče 101.

Kratkodlakega istrijanca, starega 3 leta, s prav dobro oceno, in dobro ohranjeno bokarico, kal. 13—7 × 57 R — prodam. Slavko Car, Retje 72, 61318 Loški potok.

Ugodno prodaj skoraj novo češko bokarico, kal. 7 × 57 R — 16, z menjalnima cevema, kal. 16—16. Miran Hernaus, Na tičnico 11, 63230 Šentjur pri Celju, tel., od 7. do 15. ure, (063) 25 700.

Prosim lovske tovariše, naj mi proti plačilu, pomagajo **izpopolniti letnike revije LOVEC**. Manjkajo mi številke: 5 — 1947, 5 — 1948, 10 — 1950. Anton Kranjc, Cerkno 145, 65282 Cerkno.

Imam psa brak-jazbečarja za parjenje, jelenje rjave barve z odlično oceno, in je mladinski prvak. — Anton Indihar, Rašica n. h., 61315 Velike Lašče.

Prodaj lovski puški: FN — Browning, kal. 16, in risanico brezpetelinko, kal. 5,6 × 50 R, z daljnogledom »Swarovski — Tirol«. — Avgust Smole, Ul. mlad. brigad 10, 64000 Kranj, tel. (064) 23 258, popoldan.

Prodaj: resasto istrijanko, staro 2 leti; **lovsko risanico**, kal. 8 × 57, s strelnim daljnogledom; **madžarsko dvocevko**, kal. 16—16. Stane Jarm, Dol. Prapreče 6, 68212 Velika Loka.

Brak-jazbečarko jelenje rjave barve, staro 18 mesecev, z rodovnikom, prodam. — Jože Krže, Retje 101, 61318 Loški potok.

Novo rusko bokarico, kal. 12—12, in **novo lovsko obleko** št. 50, kamgarn, prodam — Roman Zupanc, Breg 79/a, 63313 Polzela.

Kupim lovsko terierko z vsaj dobro telesno oceno, do 4 let starosti in z opravljeno PNZ. — Stane Sanabor, Ozeljan 75, 65261 Šempas.

Preklic

Preklicujem žaljive besede, ki sem jih 15. 9. 1977 izrekel v afektu Jožetu Sajetu. — Janez Selan, Ul. bratov Učakar 20, Ljubljana.

SEMENARSKI KOMBINAT

semenarna

Ljubljana, Gosposvetska 5

Čenjenim strankam priporočamo obisk naših poslovnih enot, predstavništev in prodajaln, ki jih imamo po vsej Jugoslaviji.

Nudimo vam:

- semena vrtnin in cvetlic
- semena poljščin — **strženasti krmni ohrov**
- semena trav in specialnih mešanic za trate, parke in igrišča
- semenski krompir
- cvetlične gomolje in čebulice
- sadike vrtnic in okrasnega grmičevja
- pripomočke za ureditev in nego vrta: vrtno orodje, specialna gnojila, zemlja za presajanje lončnic, cvetlične lonce in korita, kemična sredstva za varstvo rastlin
- akvarije, akvarijsko opremo in pribor
- za ljubitelje ptic imamo kletke z dodatnim priborom, vitamine in kvalitetno SKS hrano za ptice vseh vrst
- v cvetličarnah vam nudimo: lončnice, rezano cvetje, vence, šopke ter vse vrste aranžmajev

Povsod zahtevajte seme z našim zaščitnim znakom, ki je jamstvo za kvaliteto. Obiščite nas in prepričajte se!

Naše seme — vaš uspeh!

Lovske družine, lovci!

V številnih loviščih **sive vrane** in **srake** delajo veliko škodo, uničujejo zlasti gnezda in legla male divjadi ter ptic pevk. Strupljenje vran in srak s fosforno emulzijo ni več dovoljeno, prav tako ne lov z uharico, zato organizirajte love nanje na drugačne načine.

Toda, pozor! Poljska vrana, ki je vsa črne barve, je zaščitena, prav tako kavka!

Dober pogled in ravne cevi!

Strokovni sekretariat LZS

Barvna slika na zadnji strani: **LOVSKA KOČA V GORI ČAKA NA PETELINARJA**. Naslikal **ANTON KARINGER** (*1829 † 1870). Slika original last **NARODNE GALERIJE** v Ljubljani.

